

HRVATSKA PČELA

4

GODIŠTE 125. - ZAGREB, 2006.
ISSN 1330-3635

HRVATSKA PČELA

ČASOPIS
HRVATSKOG PČELARSKOG SAVEZA

Stručni časopis "Hrvatska pčela" osnovalo je Hrvatsko-slavonsko pčelarsko društvo u Osijeku 1881. godine, te je u početku tiskan kao "Slavonska pčela", zatim kao "Hrvatska pčela" i "Pčela". To je jedan od najstarijih pčelarskih časopisa u svijetu.

GODIŠTE / YEAR 125

BROJ / NUMBER 4

TRAVANJ / APRIL 2006.

NAKLADNIK

Hrvatski pčelarski savez
Pavla Hatza 5.
10000 ZAGREB
Telefon: (01) 48 19 536
Fax: (01) 48 52 543

E-mail: pcelarski-savez@zg.htnet.hr
www.pcela.hr
Žiro račun: 2484008-1100687902

IZDAVAČKI SAVJET

Predsjednik:
dr. sc. Zdravko Laktić
Članovi:
dr. sc. Drago Bodakoš
Darko Bodiš
prof. dr. Nikola Kezić
Andrija Martić
Irena Sudarević
Drago Suman
Nikola Vujnovac

UREDNIŠTVO

dr. sc. Dragan Bubalo
mr. sc. Nikola Capan
dr. sc. Maja Dražić
Slavko Labaš
Stjepan Žganjer

GLAVNI UREDNIK

Vedran Lesjak, dipl. ing. agr.

LEKTORICA

Jasenska Ružić, prof.

LIKOVNA OPREMA

Rudolf Španjol

U ovom broju / In this issue

- 73 Praktično ulaženje u ekološko pčelarenje – ožujak /
Practical advice for organic beekeeping – April
Lovro Krnić
- 74 Ose u pčelinjaku / Wasps on apiary
Miroslav Farkaš
- 78 Hunjadijeva prevrnutna košnica / Hunjadi's inverted bee
hive
Dejan Kreculj
- 80 Uzgoj matica pomoću nicot načina / Nicot system bee-
queen breeding
Milan Jaćimović
- 84 Dopisi / Letters
- 91 Vijesti iz Saveza / News from Association
- 93 Iz pčelarskih udruga / From beekeeping associations
- 95 In memoriam / In memoriam
- 96 Oglasi / Advertisements

Slika na naslovnoj stranici: Muha umornoj pčeli krade pelud (Foto: M. Farkaš)

Praktično ulaženje u ekološko pčelaranje

LOVRO KRNIĆ*

Radovi u travanju

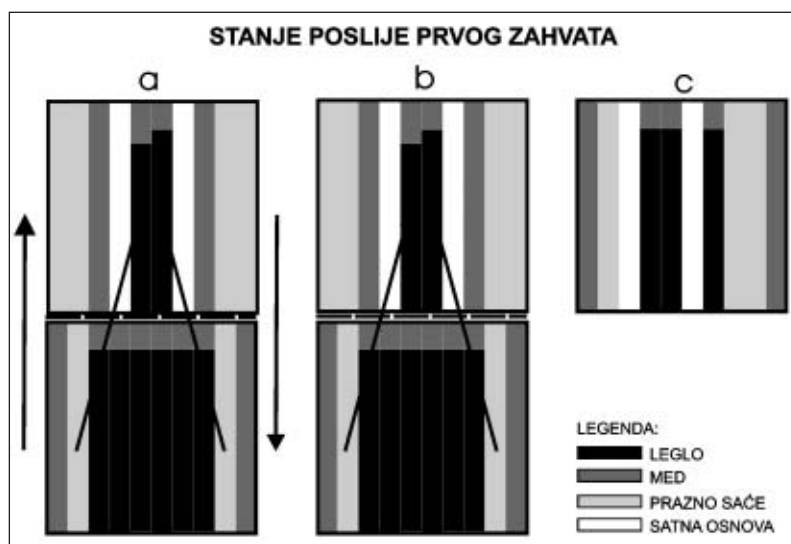
Smatram da smo već ugovorili nabavku ekoloških pčelinjih zajednica ili ekoloških rojeva, pa je sada vrijeme da ih prenesemo na vaš novoosnovani ekološki pčelinjak, no prije samog preseljenja potrebno je napraviti slijedeće: Od ekološkog pčelara od kojega ćemo kupiti – nabaviti ekološke pčelinje zajednice ili rojeve zatražit ćemo preslik njegovog ekološkog Upisnika i preslik 2. stručnog nadzora od prošle godine, ova dva dokumenta ćemo predložiti našoj Nadzornoj stanici. Sa ekološkim pčelarom od kojega kupujemo-nabavljamo ekološke pčele porazgovarat ćemo o zdravlju pčela, starosti matice, da li je matica obilježena, kako su i kada tretirane protiv varoe, da li su mirne i sve ono što mi

teoretski znamo, a smatramo da će nam trebati u praktičnom ekološkom pčelarstvu. Ako smo ugovorili kupovinu tada ćemo donijeti naše prazne ekološke košnice, te ćemo preuzeti kupljene- nabavljene okvire sa svim što je na njima (pčele, legla, matica, saće, med, pelud) u naše košnice te naše košnice staviti na mjesto kupljenih zajednica. Navečer kada sve pčele uđu u košnicu tada ćemo zatvoriti leto, izvući ladicu iz podnice, polijepiti ljepljivom trakom podnicu, nastavak i poklopac, te pažljivo prenijeti na naš novoosnovani ekološki pčelinjak, te ih postaviti na već pripremljena postolja i nakon pola sata otvoriti leto. Najbolje je kupiti zajednice sa deset okvira napučenih pčelama, jer će se ove brzo razviti. Ako smo ranije ugovorili prirodne rojeve što je i najbolje, tada ćemo odnijeti na ekološki pčelinjak našu košnicu sa ekološkim satnim osnovama u koje ćemo istresti roj kome ćemo dodati jedan medni okvir od ekološkog

pčelara. Roj treba težiti najmanje oko dva kilograma. Sve ostalo ćemo napraviti kao kod prevoženja pčelinjih zajednica.

Ne preporučujem kupovinu-nabavu ekološke zajednice razrojavanjem zbog toga što će mladi ekološki pčelar imati puno muke da ih razvije do punog kapaciteta, ali Zakon dozvoljava i ovakvu nabavu. Druge načine nabavke ekoloških zajednica ili rojeva sa konvencionalnog pčelinjaka mora odobriti Nadzorna stanica. Sutradan po preseljenju naših ekoloških košnica, naše zajednice možemo ekološki poticajno prihraniti, a na ladicu podnice možemo staviti „viledu“ na koju ćemo istresti 30 mililitara 60% mravlje kiseline, ako je temperatura viša od 12°C, a možemo ih tretirati mliječom kiselinom raspršavanjem protiv varoe.

Sada je vrijeme spajanja ekoloških pčelinjih zajednica, to je već poznata metoda, na me-

dište srednje (jake) ekološke pčelinje zajednice stavit ćemo čisti pak-papir (nikako novine) kojega ćemo izbušiti na 5-6 mjesta olovkom i na taj papir stavit ćemo nastavak slabe zajednice, pčele će ubiti jednu maticu, uvijek slabiju, a ostatak će bolja i mlađa, za 7-8 dana papir možemo skinuti. Oko polovice travnja ili u drugoj polovici travnja ili kao mala približna orijentacija kada budu cvale vočke ili divlje trešnje, a dan bude lijep sa temperaturom oko 18 stupnjeva celzija izvršit ćemo PRVI ZAHVAT sa kojim ćemo proširiti leglo i omogućiti mladim pčelama izgradnju saća, sada bi zajednice trebale imati najmanje 4-6 okvira zatvorenog legla, napraviti ćemo slijedeće:

- Ako su zajednice zimovale na dva nastavka, tada ćemo ih jednostavno zamijeniti, gornji ćemo staviti dolje, a donji gore, sada u gornji na-

stavak stavit ćemo 2-3 okvira sa ekološkim satnim osnovama.

- Ako je zajednica zimovala na jednom nastavku, tada ćemo staviti još jedan nastavak sa ekološkim satnim osnovama, s tim što ćemo odozdo dignuti jedan do dva medna okvira ili 1-2 okvira zatvorenog legla. U oba slučaja matica će u gornjim nastavcima leći jaja.
- Ako je zajednica sa 3 okvira zatvorenog legla, tada ćemo ta tri okvira razmaknuti u lijevu i desnu stranu, a na njihovo mjesto staviti ekološke satne osnove. Treba zapamtiti od sada pa u buduću pregled ćemo vršiti svakih 12-14 dana, a tada ćemo imati dobrih rezultata u medu, a i zajednice nam se neće rojiti.

Ako želimo sakupiti nešto peluda jer će nam pelud trebati

za pravljenje ekološke prihrane tada ćemo izabrati nekoliko ekoloških pčelinjih zajednica na čije leto ćemo staviti hvatač peluda, moramo voditi računa da hvatač ne držimo stalno već povremeno i da nam navedene pčelinje zajednice ne oslabe. Sakupljeni pelud je najbolje svaki dan skidati i osušiti te ga spremati u dobro zatvorene staklenke ili ga odmah konzervirati sa medom.

Sada su nam prognoze za 4-5 dana prilično točne te se sa dosta sigurnosti možemo ravnati prema njima, ako su najave jako lošeg vremena sa nižim temperaturama koje će potrajati više od 3 dana tada ćemo zajednicama dati ekološku poticajnu prihranu, kako matica ne bi prestala leći jaja. Ovu prihranu moramo evidentirati i prijaviti našoj Nadzornoj stanici kao i razlog zbog koga smo to učinili.

Ose u pčelinjaku

MIROSLAV FARKAŠ*

Ose su oduvijek bile problem na pčelinjaku. Ulaze na leto u košnicu, krađu med, otvaraju leglo i uznemiruju pčele. Nisam jedan put gledao borbu između stražarica i ose, a osa je u pravilu izlazila kao

pobjednik. Tome pridonosi činjenica da osa ima gladak žalac, da može ubosti više puta i pri tome, za razliku od pčele, ostati živa.

Borba protiv osa

Na početku svoje «lovačke» karijere, ose i stršljene lovio sam onako kako su mi savjetovali stariji i iskusniji pčelari. Rekli su mi:

Naliješ malo piva u tamnu bocu, staviš je u pčelinjak i gamad će se sama podaviti. Isprobao sam tu metodu, ali nije bila baš pokazala naročito djelotvorna. Ose su često, žudeći za svjetlom, izlazile iz

bocice prije nego su se utopile. To je naročito bilo izraženo ako je već bilo mrtvih osa u boci. Novopridošle su jednostavno sletjele na njih, napile se piva i sirupa, te izletjele van.

Iskušao sam i klopke koje se mogu kupiti u većim trgovačkim centrima. Ni to nije bilo posve uspješno. Skupe su, a ne baš djelotvorne.

Probao sam i s prerezanom bocom od Cole i okrenutim gornjim dijelom naopako, poput lijevka. Ni ta metoda ne rješava posve problem. Osim toga, bocu treba staviti pod krov jer ju

prva kiša napuni vodom i razrijedi tekućinu/mamac. Kad bocu stavimo pod krov, do nje ne dopire sunce, a onda ose i stršljeni u nju nerado ulaze. Osim toga, klopke treba razmjestiti po cijelom pčelinjaku i oko njega, a ne može se svugdje naći krov.

Malo sam razmišljao, malo promatrao i došao na ideju. Moja se zamisao temeljila na pojmu poznatom kao POZITIVNI FOTOTROPIZAM, a to je svojstvo kukaca da se kreću prema izvoru svjetla. Zbog tog svojstva, čep uvijek treba biti na boci, koja služi kao klopka (slika 1.). Otvori na koje će kukci ulaziti buše se naknadno na donjoj trećini boce.

Promjer rupa je oko 10 mm, a ovisi o tome što želite loviti.

Da bi se bolje uočio moj način bušenja rupa, u već izbušene rupe stavio sam obojene drvene tiple. To ne znači da je taj način i raspored idealan. Jednostavno, meni se tako sviđa (slika 2.).

Na bocu uvijek zavežem špagu kako bih boce lakše postavio na željeno mjesto. Uglavnom su to stupovi za lozu i grane drveta. Bocu nikada ne stavljam na tvrdu podlogu iz jednostavnog razloga da ih mačke ili vjetar ne prevrnu.

Tekućina u boci je mješavina piva, sirupa od jagoda, octa (vinskog ili jabučnog) i vode. Ocat se stavlja da odbija pčele (slika 3.).

Neki autori preporučuju jabukovaču i ostale voćne rakije, te

mošt. Kao najekonomičnije rješenje preporuča se sirup od naranče (Šver).

Stane Plut, poznati slovenski pčelar-fotograf savjetuje da se kvasac stavi u tekućinu/mamac kako bi se potaknulo alkoholno vrenje. Nusprodukt vrenja je CO₂, koji će brže omamiti kukca u klopki i smanjiti mogućnosti da pronađe otvor i pobjegne (slika 4.).

Koja je prednost ovako pripremljene boce?

Osnovna je prednost ta što klopka funkcionira bez obzira na to da li je u boci svježa tekućina ili je klopka već puna ugušenih kukaca. U oba slučaja, većina kukaca koji uđu, neće više izići. U prvom slučaju će se utopiti, isto kao i u običnoj boci. U drugom slučaju,

Stršljeni (*Vespa crabro*)

Spadaju među najveće ose, a gnijezda gradi na zaštićenim mjestima, pod strehom, u šupama ili pod krovovima, u šupljim stablima, od nekoliko katova saća, stanicama okrenutim prema dolje. Sve to omotaju s više listova poput papira tankim, sažvakanim drvom. Svake godine u proljeće, oplodena ženka koja je prezimila u skloništu, gradi novo gnijezdo i nikada ne useljava u staro, prošlogodišnje. Stršljeni love pčelu u letu, najčešće pred samim ulazom u košnicu. Osim pred košnicom, pčele love i za vrijeme odlaska ili dolaska na pašu. Uhvaćenu pčelu odnose na obližnje drvo, gdje joj iz mednog mjehura isišu nektar, a prsne mišičice sažvaču, pomiješaju sa slinom te ih tako pretvore u sluzavu kašu, kojom hrane pomladak. Kada jedan stršljen počne s lovom, ubrzo dovede i drugoga, a onda oni dovedu svaki po još jednoga i tako ih je sve više u napadaju. Pčele su protiv tako velikog i oklopljenog protivnika kao što je stršljen potpuno nemoćne. Stršljeni love i noću, za punog mjeseca, ako su noći vedre. Radijus lova im je oko 1500m od gnijezda. Zato treba uništavati stršljenjake (stršljenova gnijezda) na širem području oko pčelinjaka. Postoji zabluda u pčelarskoj literaturi da se odrasli stršljeni hrane mesom kukaca, naročito pčela. To nije točno, zato jer odrasla jedinka stršljena nije u stanju probaviti krute bjelančevine. Odrasle jedinice hrane se sokovima drveta i sokovima koje isisaju iz raspucalog voća, te drugim slatkim tvarima koje nađu u prirodi. Svoje ličinke hrane bjelančevinama, najčešće dijelovima kukaca. Posebna su im poslastica pčelinje ličinke. Zato je pčelinje leglo često na meti stršljenovih napadačkih pohoda.

Slika 1. (Foto: M. Farkaš)

Slika 2. (Foto: M. Farkaš)

Slika 3. (Foto: M. Farkaš)

kad na površini plivaju veće količine mrtvih kukaca, osa ili stršljen ući će u bocu, sletjeti na mrtve kukce, napiti se tekućine ili nakupiti bjelančevine i poletjeti prema gore. Budući da je gornji otvor zatvoren, uhvaćena osa ili stršljen će u gornjem dijelu boce letjeti sve dok se ne iscrpe i padnu na dno boce. Leteći i mašući krilima, kukac koji je zarobljen u boci, potaknut će širenje mirisa tekućine/mamca izvan boce (Šver).

Još jedna bitna prednost boce/klopke jest što je znatno smanjena potrošnja tekućine/mamca, a to znači znatnu uštedu novca. Pivo baš i nije jeftino.

Klopka najbolje rezultate daje kada je obješena na sunčanome mjestu.

Ne smeta joj kiša – začepljena je odozgo.

Malo složenija klopka radi se tako da se boca prepolovi. U

donju polovicu boce nalije se već opisana smjesa (može i riba ili pileće meso), a gornja se polovica iznutra premaže ljepilom za miševе. Dijelovi se ponovno spoje i zalijepе ljepljivom trakom (slike 5. i 6.). Budući da sam je stavio neposredno uz mjesto na kojem je bilo više osinjaka, i ulov je bio bogat primjereno položaju na kojem je postavljena boca - klopka. Inače, uz ose se nađe i pokoji stršljen i dosta muha. I ose i stršljeni naročito rado ulaze kada je

Slika 4. (Foto: M. Farkaš)

Slika 5. (Foto: M. Farkaš)

Slika 6. (Foto: M. Farkaš)

Obična osa

(Vespa vulgaris)

Naša najčešća osa, gradi velika gnijezda, slična stršljenovim, ali ispod zemlje. Ulazi u košnicu iz koje krađe med ili ličinke. Krađa je naročito česta za hladnijih dana, kada pčele još ne izlaze, a ose to koriste da nesmetano uđu u košnicu. Na poletištu love pčele koje odnose kao hranu ličinkama. Naročito su opasne zbog toga što, idući iz košnice u košnicu, mogu prenositi zarazne bolesti, od kojih i same obolijevaju, naročito američku gnjiloću legla.

tekućina u boci već zasićena mrtvim kukcima. Tada dolaze po bjelančevine za prehranu svojega legla.

Ulovljenim osicama i stršljenima hranite ježeve, a oni će vam to vratiti tako što će po pčelinjaku skupljati mrtve ili ugibajuće pčele i time vas osloboditi posla dezinfekcije tla oko pčelinjaka.

Osim ovih klopki, na svim «strateškim položajima» u pčelinjaku imam postavljene reketete za badminton i mlatilice za muhe. Reketom lovim stršljene. Naime, kada stršljen dođe pred leto košnice i izabere pčelu koju će napasti, kratko zastane. Taj trenutak treba iskoristiti da ga se odvali reketom. Pogoden, pukne kao staklo. Ako pri tome pogodite i koju pčelu, nije šteta. Taj stršljen bi ih pobio na stotine. Mlatilicom za muhe uništavam ose koje sjedaju po košnicama ili dolaze na pojilo za pčele.

Osim toga, za primamljivanje osinih matica u proljeće dobro je staviti komad grubo pi-

ljene jelovine – ostatke od krovne građe. Matice s nje skidaju komadiće drva koje upotrebljavaju za izgradnju gnijezda, pa će na nju rado dolaziti. Tu ih, naravno, čekate vi s mlatilicom za muhe. Uništivši maticu u proljeće, uništiti ste cijelo leglo koje bi ona zaleгла tijekom godine, a to nije mali broj.

Insekticid u spreju, rušenje osinjaka, posipavanje ulaza u osinjak insekticidom u prahu, zalijevanje vrućom vodom, poli-

jevanje petrolejem i paljenje, paljenje traka sumpora, ako je gnijezdo u duplji ili nekom drugom ograničenom prostoru – to su sve načini kojima možemo znatno smanjiti broj tih, za pčele opasnih štetočina.

Napomena

Primjenjujući sve ove metode, ne morate se bojati da ćete poremetiti biološku ravnotežu na mikrolokaciji vašeg pčelinjaka. Naime, zbog obilja hrane u pčelinjaku, ose se enormno razmnožavaju. Ako od 10 uništite devet, još će ih uvijek ostati više nego ih je bilo prije nego ste na određenome mjestu postavili pčelinjak.

Prije deset godina kupio sam ovo malo imanje na kojem sada pčelarim. Imanje je malo, a krovova puno. Tada, pod svim tim krovovima zajedno nije bilo osinjaka koliko sada ima na samo nekoliko kvadrata krova.

Galska osa

(Vespa polistes gallicus)

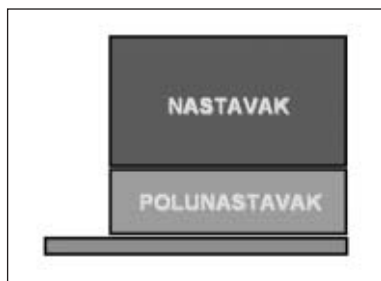
Ova vrsta ose gradi male osinjake od jednog otvorenog sata na tavanima, pod crijepovima, ispod kamena i na sličnim zaštićenim mjestima. Naročito joj pogoduju novi krovovi koji između crijepa i daske imaju međuprostor, a taj je galskoj osi idealan za izgradnju gnijezda. Rado se gnijezde i u betonskim kvadrima kojih ima gotovo u svakom pčelinjaku. Izrazito su agresivne i dosadne. Za vrijeme vrcanja možete vidjeti galsku osu na okvirima koje vadite. Sitna je, pa se lako zavlači kroz pukotine i manje otvore na košnicama ili ispod poklopnih dasaka koje ne zatvaraju dobro.

Hunjadijeva prevrnuta košnica

DEJAN KRECULJ*

Ponekad je potrebno učiniti nešto sasvim malo, što će drugome biti jako puno. Ovim riječima mogla bi se izraziti bit postupka rada LR košnicom poznata kao metoda «prevrnute košnice» petrovaradinskog pčelara Vladimira Hunjadija. Za pčelara tako malo, a za pčelice iznimno značajno.

Klimatski uvjeti u našim krajevima stvaraju pčelarima mnoge brige, pa između ostalog moraju postići dovoljno buran razvoj pčelinjih zajednica koji bi osigurao dovoljno razvijene zajednice u vrlo kratkom razdoblju od kraja zime do bagremove paše. Svibanj treba dočekati spreman za glavnu kvalitetnu pašu sa zdravim i snažnim zajednicama, u radnom raspoloženju.

Slika 1.

Kako pomoći pčelinjim zajednicama da se što bolje razvijaju? Ovisno o tipu košnice, ali također o mogućnosti i vještni samog pčelara, ima više načina. Osim već poznatih «klasičnih» postupaka, spomenut ćemo i jedan, naizgled malo neobičan, ali u dugogodišnjoj praksi na više pčelinjaka provjeren način.

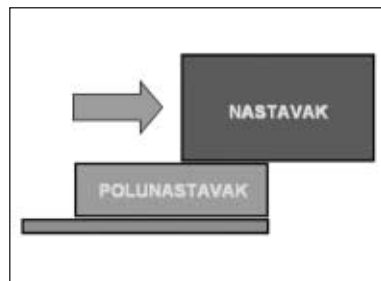
Poznato je da bilo kakav unos, osobito ako je obilan, potiče maticu na bolje zaliježanje. Najbolje je kada je to prava, prirodna paša, ali ako je nema, većina pčelara prisiljena je prihranjivati sirupom od industrijskog šećera. Tada pčele moraju iskoristiti njima stranu materiju, ali drugog izbora nemaju. Logično je, pčela se hrani medom od kada je nastala. Zbog opasnosti od američke gnjiloće ni prihranjivanje medom nije povoljno rješenje. Gdje je izlaz? Najjednostavnije je pčelama za unos ponuditi med koji se nalazi u njihovoj košnici, odnosno treba posegnuti za slatkom, malom obmanom; slagati im da unos postoji.

Pri uzimljanju znatne količine zimnice pčele skladište iznad legla, u dijelu medne kape. To je vijenac u kojem, ovisno o veličini okvira, iako znatno potrošen, ima i sada dosta meda. Ova hrana sputava maticu u leženju jer smanjuje površinu saća korisnu za leglo. Pčelar treba osloboditi medni vijenac. Najlakše je da se okviri okrenu. Ako je to košnica AŽ tipa, tada nema problema: jednostavno se svi okviri okrenu tako da dio koji je bio gore, ide dolje. Međutim, kod košnica nastavljaja, LR i DB tipa, problem su upravo okviri, jer se satonoša razlikuje po dužini

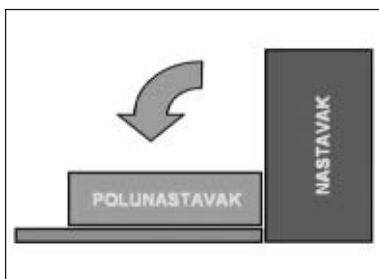
od donje letvice i okvir fizički nije moguće okrenuti i umetnuti u nastavk. Rješenje je jednostavno – treba preokrenuti cijeli nastavak. Ljudi moji, da li je to moguće?! Da, ne bojte se, to je barem lako.

Pošto se pčele blago nadime, nožem se odvoji plodišni nastavak od podnice ili polunastavka ako se on koristi između plodišta i podnice. Ako se polunastavak ne koristi, potrebno je pripremiti jednu ili dvije letvice, na koje će se okviri poslije oslanjati. Zatim se cijelo plodište okrene.

Kod LR košnice s polunastavkom postupak je sljedeći. (slika 1.) Plodište odvojimo nožem, lagano ga podignemo i povučeno unatrag (slika 2.). Zatim prednju stranu nastavka pažljivo spuštamo da dođe iza polunastavka tako da oko sredine dužine plodišnog nastavka legne na gornji rub polunastavka (slika 3.). Nastavak podižemo, stavljamo u vertikalni položaj, naginjemo i pažljivo spuštamo na polunastavak (slika 4.). Budući da su okviri od jeseni međusobno dobro zalijepljeni propolisom, oni će ostati još neko vreme slijepljeni, a zatim će se sami lagano spustiti tako da «uši» plodišnih okvira legnu na tijelo polunastavka.

Slika 2.

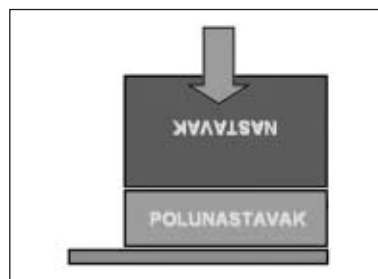

Slika 3.

Ako polunastavka nema, tada se cijelo plodište skine s podnice, na njega se stave letvice pa preko njih podnica, sve se to okrene i postavi na mjesto gdje je prije bila košnica.

Nedugo potom pčele će početi otklapati med iz medne kape, koja se našla u blizini leta, prenositi će vlastiti med u druge dijelove košnice i time ostavljati dojam unosa. S druge strane matica će ta mjesta odmah zaleći, tako da ćemo uskoro dobiti plodišne okvire zaležene od gore do dolje, kao usred ljeta.

Da bi stimulacija bila intenzivnija, okretanje treba ponavljati svakih tjedan dana. Za pčelare koji imaju slobodan samo vikend, taj posao treba obavljati subotom ili nedjeljom. Os-

Slika 4.

im za razvoj, koristan je i u borbi protiv varoe jer ometa njezin proces sparivanja. Ne tako davno, u Mađarskoj je konstruirana okrugla košnica koja se okretala, upravo s tim ciljem. Budući da se postupak provodi u neposrednoj pripremi za glavno vrcanje, svaki način borbe protiv varoe bez uporabe kemikalija velik je doprinos.

Nakon višekratnog okretanja plodišta rezultati će biti očiti, a zajednice spremne da dočekaju opojne bijele cvjetove bagrema. Jedino treba obratiti pozornost na to da se nakon zadnjeg okretanja okviri ponovno nađu u uobičajenom položaju, kako bi se spriječili problemi pri prijevozu na pašu.

Recimo još samo jedno: stariji pčelari će zasigurno odmahnuti glavom jer postoji opasnost da med pociuri iz stanica saća koje su izgrađene tako da su blago zakošene nagore, a sada je to prema dolje. Okrenite okvir i vidjet ćete da med ne curi, a potom razmislite robujete li možda još nekim predrasudama kojima su vas učili. Imajte hrabrosti napraviti nešto neobično; učinite to zbog pčelica, ali i zbog sebe. One će vam biti zahvalne, a vi ćete se osjećati bolje!

Seljenje košnice unutar pčelinjaka

Zima je prošla i svi pčelari koji nisu preselili pčele u to vrijeme unutar pčelinjaka, sada bi mogli imati problema s tim poslom. Preseliti košnicu 2-3 ili više metra unutar pčelinjaka može predstavljati problem. Naime, kao što znamo, košnicu bi trebalo preseliti 2-3km, pa nakon tjedan dva vratiti na željeno mjesto, jer će se inače pčele vraćati na mjesto gdje se košnica prije nalazila. Da se izbjegne takvo dugotrajno rješenje, možemo se poslužiti malim lukavstvom. Poslije 3-4 godine eksperimentiranja na svojem pčelinjaku, Bertil Stigemyr iz Amerike odlučio je svoje iskustvo podijeliti i s drugim pčelarima. On je ispred izlaza postavio staklenu pločicu, na oko 15cm, pod pravim kutem. Naveče, kada se pčele smire i povuku u košnicu, jednostavno je preseli na željeno mjesto. Ujutro kad pčele počinju izlaziti, one udaraju u staklenu pregradu, pa su prisiljene polijetati ukoso pod 90°. Takav manevar zbog staklene pločice, toliko ih zbuni da se moraju ponovno orijentirati za povratak u košnicu. Staklena pločica ili neka druga prepreka trebala bi ostati nekoliko tjedana, da se

sve stare pčele priviknu na novi položaj košnice. Nakon micanja pločice, pčele još neko vrijeme izlaze pod istim kutem u košnicu. Ovako si možemo pomoći pri formiranju umjetnih rojeva ili kada zajednice pojačavamo novim pčelama, što je mnogo prihvatljivije od raznih pripravaka za omamljivanje pčela koji se nude na tržištu.

Preuzeto sa:
<http://www.pcelarstvo-online.tk/>

Dejan Kreculj, pčelar
medija@pcelinjak.com

Uzgoj matica pomoću nicot načina

MILAN JAČIMOVIĆ*

Poruka:

Ne misli da je znanje i iskustvo što ga stekneš oko pčela samo tvoje i da ga trebaš skrivati i prešućivati. Pčelar mora raditi otvoreno i iskreno te svoje znanje prenositi i drugima, pa će tek tada koristiti pčelarstvu.

Nicot kasetu s pripadajućom opremom nabavio sam 1996. godine, na sajmu pčelarskog pribora i opreme u Piacenci (Italia, održava se svake godine prvi vikend u ožujku) kod poznatog proizvođača pčelarske opreme TOMAS, i od tada je (4-kompleta) stalno koristim na vlastitom pčelinjaku.

Aktivnosti uzgoja matica, koje ne navodim u ovom tekstu, iste su kao kod drugih metoda, odnosno kod metode koja se provodi prema JENTER sustavu.

Opis načina pčelarenja (kasete)

Svi dijelovi kasete su od plastike. Dimenzije kasete jesu: dužina 145mm, visina 130mm i debljina 30mm, tako da se može ugraditi u sve vrste okvira (košnica). Komplet sustava (sl.1), sastoji se od

- 200 kom. osnova matičnjaka (sl.1-B),
- 100 kom. nosača matičnjaka (sl.1-C),

- 100 kom. držača kompleta, nosača i osnove matičnjaka (sl.1-D) i
- 50 kom. zaštitnika matičnjaka (sl. 1-E)

Prednja strana kasete (slika 1A), urađena je tako da pčelama i matici stvara sliku zaleženog saća sa zatvorenim ćelijama, pri čemu je svaka druga ćelija, promatrano horizontalno i vertikalno, otvorena, odnosno nije zaležena, a u kaseti takvih ćelija ima 110. Prednja strana kasete zatvara se poklopcem, koji je izrađen u obliku matične rešetke, a u gornjem dijelu ima kružni otvor, promjera 14mm s čepom. Otvorene ćelije izdužene su sa zadnje strane kasete, dubine prirodne radilične ćelije.

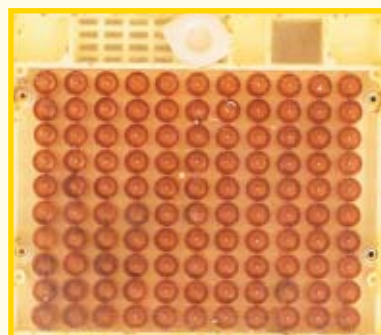
Zadnja strana kasete (slika 2).

Zatvara se poklopcem, koji u gornjem dijelu ima kružni otvor promjera 14mm s čepom.

Gornji dio kasete napravljen je tako da se može koristiti i

Slika 1. (Foto: M. Jaćimović)

Slika 2. (Foto: M. Jaćimović)

kao kavez za dodavanje matice, prema načelu Bentonovog kaveza. Kasetna se ugrađuje u okvir tako što se s dva priložena vijka 6×50mm, pričvrsti u okvir za satonošu (slika 1).

Slika 3. (Foto: M. Jaćimović)

Korištenje kasete Nicot

Prije upotrebe kasete potrebno je skinuti zadnji poklopac i sa zadnje strane, na dna izduženih, šupljih ćelija navući osnove matičnjaka (slika 1B). Na taj način će ove ćelije imati normalan oblik dna, promatrano s prednje strane kasete. Kada smo sve ove ćelije poklopili osnovama matičnjaka, na njezin zadnji dio stavljamo poklopac (slika 2). U ovako pripremljen okvir s kasetom (slika 3) bez prednjeg poklopca, ugrađuje se satna osnova (dio satne osnove u koji dolazi kasetna se isječe), i postavlja se u plodište rodonačelnike zajednice na poliranje ćelija i izradu satne osnove oko kasete. Zašto je važno da satna osnova oko kasete bude izgrađena? Razlog je taj što kad se matica zatvori u kasetu, pčele normalno komuniciraju s maticom preko poklopca koji je u obliku matične rešetke i kreću se normalno po cijelom okviru. U suprotnom, pčele bi se ponašale kao da je matica u običnom kavezu, te bi oko kasete napravile bradu kako bi zaštitile matice (gdje nema normalne komunikacije). Kada je satna osnova izgrađena barem 50%, predvečer vadimo okvir s kasetom i na prednju stranu postavljamo poklopac (u obliku matične rešetke) bez

Slika 4. (Foto: M. Jaćimović)

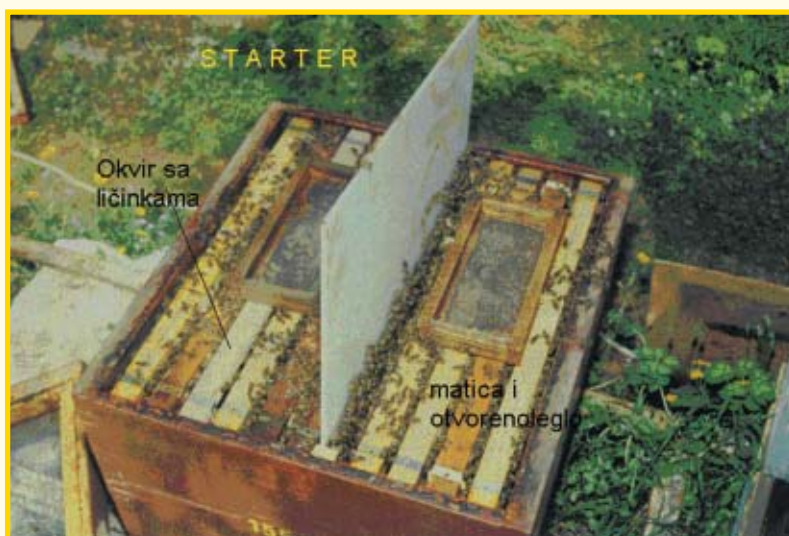
Slika 5. (Foto: M. Jaćimović)

Slika 6. (Foto: M. Jaćimović)

Slika 7. (Foto: M. Jaćimović)

Slika 8. (Foto: M. Jaćimović)

Slika 9. (Foto: M. Jaćimović)

čepa za kružni otvor, pronalazimo maticu i pažljivo je kroz kružni otvor ubacujemo na prednju stranu kasete, a zatim otvor zatvaramo čepom kasete. Okvir s kasetom i maticom vraćamo u plodište, gdje je i bio.

Matica ima samo 110 ćelija u koje može položiti jaja, i tijekom noći će ih bez problema zaleći. Sutradan ujutro kontroliramo zaleženost ćelija kasete i kad se uvjerimo da su sve ćelije (ili barem sve) zaležene, maticu oslobađamo tako što skidamo pradni poklopac (u obliku matične rešetke) (slika 4).

Okvir s kasetom, bez prednjeg poklopca, vraćamo na njegovo mjesto u košnicu.

Ako dan kada smo oslobodili maticu iz kasete označimo brojem 1, četvrtog dana ujutro, jaja u svim ćelijama kasete bit će ličinke najmlađeg stadija. To je najpogodniji trenutak da se dodaju te ličinke starter-zajednicama, koje od najmlađeg stadija počinju kao matične ličinke.

Prethodno moramo pripremiti okvire, pomoću kojih osnove matičnjaka s ličinkama dodajemo uzgajivačkim zajednicama. Na letvice, presjeka 25×10 mm, čija dužina ovisi o veličini plodišnog okvira, odnosno o tipu košnice kojima pčelarimo, čavličima pričvrstimo nosače kompleta nosača i matičnjaka (slika 5).

Slika 10. (Foto: M. Jaćimović)

U plodišni okvir obično se ugrađuju 2 takve letvice, na koje je pričvršćeno po 12-13 nosača.

Osnove matičnjaka s ličinkama prebacuju se iz kasete u pripremljeni okvir u čistoj prostoriji zagrijanoj na oko 30°C, u kojoj je povećana vlažnost zraka. Okvir s kasetom vadimo iz rodonačelnice zajednice krajnje pažljivo, bez upotrebe dimilice. Pčele, prekrivamo čistom navlaženom krpom i odnosimo u čistu prostoriju. Sa zadnje strane kasete skidamo poklopac i pomoću nosača vadimo zaležene osnove matičnjaka (slika 6).

Zatim nosač sa osnovom matičnjaka postavljamo na držače, koje smo pričvrstili na letvice okvira (slika 7).

Kada cjeli okvir (2-letvice) popunimo zaleženim osnovama matičnjaka, odmah ga dodajemo unaprijed pripremljenoj zajednici - starteru.

Starter je obično jak nukleus na 5-6 okvira bez matice i otvorenog legla s puno mladih pčela.

Za startere na svojem pčelinjaku koristim plodišta koja se dijele na dva djela (5+1 i 4 okvira sl. 8). U manji dio (4-okvira) stavlja se matica i otvoreno leglo, a otvara se pomoćno leto (koje je odstraga).

U veći dio (5+1-mjesto za okvir s ličinkama) stavljaju se zatvoreno leglo i hrana, ostaje otvoreno prednje leto na djelu (5+1), a zatvara dio sa 4-okvira. Sve ovo se pripremi najmanje šest sati prije ubacivanja okvira s ličinkama. Idućeg dana ujutro okvir sa ličinkama prebacuje se u unaprijed pripremljenu uzgajivačku zajednicu. (Slika 8)

Prednost ovog (NICOT) sustava u odnosu na JENTER sustav jest što matica rodonačelnica polaže jaja izravno u osnovu matičnjaka. Jaje se mijenja u ličinku, koja se dalje razvija bez ikakvog premještanja jer je dno radilične ćelije kod NICOT sustava zapravo dno osnovu matičnjaka, kojima su ove ćelije u kaseti ostraga zatvorene. Korištenjem tog sustava izbjegava se premještanje čepića s ličinkom iz radilične u matičnu ćeliju, što je u slučaju kod JENTER sustava. To je bitna (ali značajna) razlika između ova dva načina.

Dodavanje zrelih matičnjaka oplodnjacima

Poslijepodne 14. dana, vadimo iz uzgajivačke zajednice okvir sa zrelim matičnjacima, (slika 9).

Tada pažljivo, bez upotrebe dimilice, postavimo okvir na stalak (napravljena za ovu fazu posla), pokrijemo ga čistom krpom, kako bismo matičnjake zaštitili od prekomjernog rashlađivanja i sunca. Matičnjake s letvica skidamo lagano s nosačem matičnjaka (slika 6). Oplodnjacima ih dodajemo tako što okvire na jednom kraju malo razmaknemo i među njih postavimo matičnjak s nosačem (slika 10).

Ako nismo u mogućnosti da 14. dana zrele matičnjake prebacimo u oplodnjake, zaštićujemo matičnjake pomoću posebnog štitnika (viklera) (slika 11; 1E), tako što na dno štitnika stavimo nekoliko kapi meda i navučemo ga na matičnjak. Med u štitniku služi kao hrana za mladu maticu, koja će izaći iz matičnjaka u štitnik, pa se poslije dodaje kao neoplođena matica.

Slika 11. (Foto: M. Jaćimović)

Apokalipsa

Ante Portas?

Ako se nešto ne poduzme, pčele će se naći na popisu životinja kojima prijeti istrebljenje i doživjet će sudbinu dinosaura. Takva apokaliptična i pesimistična slika nije bez osnove, jer osim prirodnih neprijatelja, parazita i raznih bolesti, neizvjesnu sudbinu određuje joj također masovno i nekontrolirano korištenje pesticida. Za sve to krivac nije asteroid ili kazna Božja, nego bahato uplitanje čovjeka u prirodne zakone.

Pretprošle godine navršilo se stotinu godina od kako je varoa počela osvajati svijet. Ostala bi na Dalekom Istoku, gdje je milenijima živjela u suživotu s domaćom pčelom, *Apis indica* cerana, da joj nije ponuđen slaniji zalogaj ranjive zapadne medonosne pčele. Naime, domaća pčela nije produktivna kao zapadne pčelinje vrste i utrka za većim prinosom i dobiti pokrenula ju je na put šireći se na *Apis mellifera*. Slična je sudbina i male košnične bube ili *Aethina tumida*, koja se iz postojbine Južne Afrike proširila svijetom čineći goleme štete. Samo u SAD-u već u prvoj godini načinila je štetu od više od tri milijuna dolara.

Ali, osim parazita, česta i opaka bolest jest nozematoza. Pčele na Dalekom istoku, *Apis cerana*, također vode borbu s tom bolešću. Medjutim, na 38. godišnjem skupu „Society for Invertebrate Pathology“, održanom od 7. do 11. kolovoza 2005. godine u Anchorageu, Alaska, USA, Wei-Fone Huang, Jing-Hao Jiang i Chung-Hsiung Wang s Department of Ento-

mology, National Taiwan University, izvijestili su o postojanju *Nosema ceranae* ne samo na lokalnim orijentalnim pčelama, *Apis cerana*, nego i na pčeli *Apis mellifera*.

Da zlo bude veće, početkom ove godine (21. veljače 2006.) u španjolskom „Agrodigital“-u (<http://www.agrodigital.com>) objavljeno je da su Ariano Higes Pascual, Raquel Martín Hernández i Aranzazu Meana Mañes iz Centro Apícola Regional, Castilla - La Mancha i Dpto. Sanidad Animal. Facultad de Veterinaria, Universidad Complutense de Madrid utvrdili takvu bolest na pčelinjacima Španjolske, Francuske i Njemačke. Znači, nova je bolest pred vratima Europe i to na Iberijskom poluotoku, kroz koji je pokušala (koliko je sigurno da nije uspjela u tome?) ući u listopadu 2004. godine i *Aethina tumida*. Simptomi ove bolesti donekle nalikuju na tiho trovanje pčela jer zajednice slabe i nestaju u vrijeme najveće produktivnosti, a pčele ugibaju izvan košnica. Agonija traje kroz pomanjkanje skupljačica, nedostatak hrane i vode, potpunu zbrku, a bolest posve uništava zajednice i pustoši pčelinjak.

Slabljenje i nestajanje pčelinjih zajednica svojstveno je i za trovanje imidaclopridom. Kraj prošlog i početak novog milenija po zlu je zapamćen u Zapadnoj Europi, osobito u Francuskoj. Tada je zbog trovanja tim pesticidom, stradalo milijun i petsto tisuća registriranih košnica, prinos meda u jugozapadnoj Francuskoj pao je oko 60%, pa je ova zemlja morala početi uvoziti čak 24.000 tona meda na godinu. Ali, imidacloprid (Gaucho®) samo je u 2003. godini svjetskom magnatu BAY-

ER-u donio godišnju dobit od 600 milijuna eura.

Da podsjetimo, iz prve ruke, tada je o tome agencija France Presse izvještavala (Pariz, 11. kolovoza 2002. godine): „Francuski pčelari sumnjaju u djelotvornost Insekticida Gaucho, od kojeg su nedavno uginule pčele, hranjene suncokretovim peludom, a podjednako može kontaminirati pelud kukuruza, prema rezultatima znanstvenih studija koje je objavila specijalistička agencija „Agra“. Mjerenja toksičnih učinaka ove supstancije na pčelama potvrdio je Nacionalni institut za poljoprivredna istraživanja (National Institute of Research Agronomic - INRA) i Centar za nacionalna znanstvena istraživanja (Centre for National Scientific Research - CNRS) na europskoj razini. Ona su potvrdila da „su ove pčele bile izložene tihom djelovanju molekula Gaucha, imidacloprida, preko peluda kukuruza tretiranog tim insekticidom“, piše u izvještaju ove agencije specijalizirane za poljoprivredu i hranu. „Vijest je važna za pčelare jer objašnjava zašto se ugibanje pčelinjih zajednica nastavlja u Francuskoj gdje je tretiranje suncokreta prekinuto u siječnju 1999. godine“, nastavlja „Agra“.

„Uzorci peluda prenesenog preko pčela nađeni su na letima košnica. Sve upućuje na prisustvo imidacloprida u peludu kukuruza tretiranog tim insekticidom, srednje vrijednosti koncentracije između 3,3 i 3,7 dijelova na milijardu (ppb), što je između 3,3 i 3,7 mikrograma na kilogram. Tvrtke za zaštitu bilja tvrdile su da otrov nije dosegnuo do cvjetova, pa tako ni do peluda. Mi smo dokazali suprotno, kada je riječ o sun-

cokretu i kukuruzu”, navodi Jean-Marc Bonmatin iz Centra za molekularnu biofiziku u Orleansu (Center of molecular biophysics of Orleans - CNRS), jedan od autora studije. ”Kukuruz se u metabolizmu ponaša jednako kada su u pitanju rokovi, kao i kod suncokreta”, potvrđuje ovaj istraživač. „Problem je jedino u tome na kojem je pragu pojedini od ovih proizvoda opasniji. Ranijim istraživanjima u INRA-i utvrđen je prag otrovnosti između 3 i 6 ppb, a studije su pokazala da se on spušta čak i vrlo nisko, na 0,1 ppb, kod kroničnog izlaganja koje uzrokuje smrtnost pčela nakon osmog dana.“

S druge strane, predstavnik kompanije Bayer izjavio je da je za AFP utvrđena razina toksičnosti za pelud kukuruza od 20 ppb. ”To je tako utvrđeno, iznad 20 ppb, i nema opasnosti za pčele. Opasna razina koja uvjetuje trovanje pčela jedino je prelaženje razine od 100 ppb”, navode proizvođači.

M. Kl. Wallner s vodećeg europskog Sveučilišta Hohenheim u Njemačkoj kaže: „Nektar facelije tretirane Gauhom (50 grama aktivne materije po hektaru), usvojenog u usjevu, sadržavao je u pčelama između 3 i 10 ppb imidacloprida. Pelud koji su pčele prikupile sadržavao je istu razinu.“

Toksikolozi smatraju da je prihvatljiva razina u voću, kao što su jabuke ili kajsije, koje su za ljudsku uporabu, ako rezidue imidacloprida ne prelaze granicu od 300 ppb. Primjereno tome, prisustvo imidacloprida i/ili njegovih metabolita na razini od nekoliko ppb u proizvodima iz košnice neće štetiti ljudskom zdravlju, znači u pčelinjim

proizvodima, ali problem je sa samim pčelinjim zajednicama koja se lagano gase uslijed ovog tihog ubojice i moguće sumnje na njegovu kancerogenost.

Zanimljivo je da se gotovo neposredno nakon nezapamćenog uništavanja pčela u Francuskoj, ovaj kemijski magnat pobrinuo da diljem svijeta angažira veliki broj laboratorija, uglavnom iz SAD-a, koji su za kratko vrijeme isporučili medijski veoma blagotvorne analize. Te analize dokazuju da je imidaclopid bezopasna tvar te da krivca treba tražiti drugdje. Suspendiran i zabranjen u Europi, imidaclopid se sada lagano seli na tržišta siromašnih zemalja u razvoju. Ima ga i kod nas.

I tako se tužna priča s neizvjesnim završetkom nastavlja. Hoće li pčelice doživjeti sudbinu dinosaura ili ne? Pravi poštovatelji ovog plemenitog kukca dat će sve od sebe da se to ne dogodi. Nadu pruža organska proizvodnja za koju se odlučuje sve više pčelara u svijetu pa i u našoj zemlji.

*Dejan Kreculj
medija@pcelinjak.com*

Dogodilo se na trećim Pčelarskim danima u Vinkovcima

Pčelarske udruge Vukovarsko-srijemske i Brodsko-posavske županije u suradnji s mnogim institucijama organizirale su u Vinkovcima treću godinu Pčelarske dane. Pčelarski sa-

jam i stručno znanstveni skup održani su u Sportskom centru „Lenije“ od 10. do 12. ožujka ove godine.

Uvod u petak 10. ožujka poslijepodne ne sluti na dobro, padaju kiša i susnježica, članovi udruge, pčelari i volonteri mokri do kože dovoze stolove i uređuju sajamski prostor, dolaze prvi izlagači i slažu svoje štandove. Navečer dodatne nevolje, telefonom se dobivaju obavijesti da pojedinim izlagačima, koji su najavili dolazak, prijete inspeksijske službe i oduzimanje robe, kao i da će imati problema s policijom.

Subota je osvanula vedra i optimistična, sajamski prostor u teniskoj dvorani površine oko 2000 četvornih metara pun je i prema ocijeni izlagača, dobro se trguje. Zaključujemo kako je možda i dobro što nisu došli svi najavljeni izlagači, jer bis-

Otvorenje 3. Pčelarskih dana u Vinkovcima (Foto: V. Lesjak)

mo morali otvoriti još jednu izložbenu dvoranu od 1000 četvornih metara.

Nakon pozdravnoga govora Drage Josipovića, predsjednika PU „Nektar“ iz Vinkovaca te Martina Kranjeca, predsjednika Hrvatskog pčelarskog saveza, oko 9 sati i 30 minuta treće Pčelarske dane svečano je otvorio vukovarsko-srijemski župan Božo Galić, koji je nakon toga s vinkovačkim gradonačelnikom dr. Mladenom Karličem obišao sve štandove na sajmu, kušao pčelinje proizvode i zadržao se duže vrijeme s izlagačima. U košarkaškoj dvorani, odmah poslije otvorenja skupa počela su predavanja, koja su pčelari slušali s različitim zanimanjem, pa je ovisno o temi koja se izlagala, u dvorani je bilo 300 do 1000 posjetitelja. Oko 11 sati, kako je bilo najavljeno, inspeksijska služba u punom broju dolazi na sajam i čitav dan provodi nadzor nad izlagačima, lokalna i nacionalna televizija snimaju teške prizore, gdje inspektori po 2 sata sastavljaju zapisnike na štandovima izlagača. Izlagači u prvo vrijeme izražavaju nezadovoljstvo, a zatim prozivaju onog za koga misle da je pozvao, odnosno iskoristio svoj položaj da bi doveo inspekciju na sajam i to prvi put u povijesti hrvatskog sajmovanja. Usprkos tome na sajmu je, prema nekim procjenama samo prvi dan bilo oko 6000 posjetitelja iz cijele Hrvatske i susjednih zemalja, a svoje je proizvode izložilo 68 izlagača.

U nedjelju je dan bio ružan, pada kiša, snijeg, hladno, posjet sajmu i predavanjima se prepolovio, ali inspeksijske službe ni ovaj dan nisu izostale. Iako su inspektori ljubazni i službeni,

nisu izostale kritike onoga za kojega se pretpostavlja da je organizirao turistički posjet inspeksijskih službi sajmu, koje i nisu uspjele naći ozbiljne nedostatke izlagačima.

Usprkos svemu, organizatori su zadovoljni da je priredba uspjela, posjet je opravdao očekivanja, izlagači su usprkos nevoljama s inspeksijskim službama dobro trgovali i posjetitelji su ih dobro prihvatili, bez obzira na to iz koje zemlje dolaze, pa su izjavili da će i na sljedeće godine doći, i to u mnogo većem broju.

Podijeljene su nagrade i priznanja za najbolju opremu u hrvatskom pčelarstvu. Prvu nagradu od 1000 kuna dobilo je poduzeće Goodyear iz Vinkovaca za izradu zaštitne pčelarske opreme. Drugu nagradu od 500 kuna dobio je stolar Leo Komarica iz Bebrine pokraj Slavenskog Broda za izradu košnica, koji ju je darovao Udruzi "Nektar" iz Vinkovaca. Treću nagradu od 500 kuna dobila je stolarija "Tolić" iz Slavenskog Broda.

Udruge pčelara Vukovarsko-srijemske županije, koje su podnijele glavni teret organizacije, kao i drugi suorganizatori trećih Pčelarskih dana, ovim putem zahvaljuju svim posjetiteljima i izlagačima, kao i predavačima te se nadaju da su svi osjetili što je to 'duša slavonska' i slavonski čovjek, koji nema mnogo materijalnog, ali je duhovno bogat. Rat je prošao, okrećemo se radu i nama se ne može manipulirati u ime nećijih nazovi ideala.

Zbog svega rečenog, pozivamo sve pčelare i ljude dobre volje, koji su na bilo koji način vezani

za pčelarstvo, da dođu i na četvrte Pčelarske dane u isto vrijeme i na istome mjestu sljedeće godine, koji će i dalje imati neprofitni karakter i biti pristupačni pčelarima i ostalim posjetiteljima. Držimo se slogana "Pčelari dodite na Pčelarske dane s radošću i veseljem kao što se dolazi na Vinkovačke jeseni".

Udruge pčelara Vukovarsko – srijemske županije

U posjetu obitelji Penjić

Mi pčelari uglavnom znamo tko je bio gospodin Bogdan Penjić. Neumornog učitelja i čovjeka koji je bio ispred svojega vremena ne smijemo zaboraviti. Njegov praunuk gospodin Bogdan Penjić živi na istoj adresi na kojoj je živio i gospodin Bogdan, a očito jednako kao i on voli med i pčelinje proizvode. Tako je i počeo naš razgovor. Snijeg je padao i dok sam vozio gospodina Penjića iz Belog Manastira za Osijek, rekao mi je: „Znaš, kupio bih meda, malo za ove zimske dane“. Ja razmišljam, pa mu kažem: „Neće tu biti problema, meda imam u prtljažniku, a ima i drugih proizvoda“. Dao sam mu jedan zimski paket i nisam htio uzeti novac. Gleda on mene, pa kaže: „Dodi unutra da ti dam nešto dosta staro“. Sjedimo, a gospodin Bogdan mi pokazuje obiteljske fotografije. Tu je dokaz o plemićkom podrijetlu, pisma od grofa Pejačevića, biskupa Strossmayera, grofa Normana. Na vidjelo izlazi veličina tog čovjeka

posadeno. Vrijeme je brzo prolazilo, pa sam gospodinu Penjiću rekao da ćemo nastaviti drugi put, a on mi je na rastanku dao sliku pradjeda. Vozeći se kući, razmišljao sam tko je sve od „narodnih heroja“ imao svoju ulicu u Osijeku, pa sam odlučio skupiti dokumente o našem Bogdanu i zatražiti da i on dobije svoju. Vjerojatno je zaslužio, a javit ću vam ako uspijem u svojem naumu.

Željko Dalić

u vremenu u kojem je živio. Košnice koje je donio iz Austro-Ugarske svima je pokazivao. Bio je član pčelarskog udruženja u Češkoj. Košnice je pravio kod majstora stolara u Osijeku, pa ih slao u Bosnu, Srbiju, Bugarsku... Medalje stare sto godina dobivene u Austro-Ugarskoj Monarhiji za kvalitetu meda ostavljaju na čovjeka poseban dojam.

Iz pisma je vidljivo da ni tada pčelarstvu nisu cvjetale ruže. Osijek je imao više od 40% njemačkog stanovništva, pa se od njega zahtijevalo da Pčela izlazi na njemačkom jeziku. Odlučno je branio hrvatske interese i u Osijeku i u Zagrebu, pa je zato imao velikih problema. Obratio se grofu Pejačeviću za pomoć, jer i samo tiskanje Pčele, zbog financijskih teškoća, nije bilo sigurno. Grof prepoznaje koliko je značajan za pčelarstvo i novčano pomaže Društvo. Pitam se da li danas pojedinci koji bi to svakako trebali, shvaćaju pravu vrijednost pčelarstva.

ma, na kojem je gospodin Penjić okupio sve ugledne osobe tadašnjeg Osijeka. Na slici slijeva nadesno stoje: kateheta Franjo Zelenka, profesor Antun Hladnik, profesor Antun Matić, učitelj Bogdan Penjić, profesor Ivan Rabar, ravnatelj gimnazije, te Luka Ćosić, prihodnik kod grofa Normana i fra. Antun Zelenka, župnik u Tvrdi. Medonosno bilje koje je ispred njih, pokazuje s koliko je pažnje

Pčelarska škola u Grubišnom polju

Početak ožujka završila su predavanja za prvu generaciju polaznika u Srednjoj školi Bartola Kašića u Grubišnom Polju, u sklopu programa osposobljavanja odraslih za zanimanje pčelar.

Polaznici pčelarske škole u Grubišnom Polju (foto: M. Kobra)

Ove je godine upisano 19 polaznika, 14 njih su početnici ili se namjeravaju baviti pčelarstvom, a 5 polaznika bave se pčelarstvom više od 10 godina.

Predavanja su organizirana u učionici Srednje škole Bartola Kašića, koja je opremljena svim potrebnim pomagalicama (grafo-skop, LCD projektor, pčelarski oprema i pribor) kako bi se nastava provodila u skladu sa programom.

Na poticaj PD „Maslačak“ iz Grubišnog Polja, ravnatelj Srednje škole prof. Jozo Matošević, prihvatio je da se izradi program za osposobljavanje odraslih za zanimanje pčelar. Predloženi program verificiralo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

Program osposobljavanja traje devet mjeseci i usklađen je s godišnjim aktivnostima pčelara na pčelinjaku.

Polaznici koji uspješno svladaju propisani program teorijske i praktične nastave, dobivaju potvrdu da su osposobljeni za zanimanje pčelar, što se upisuje u radnu knjižicu.

Namjera je Srednje škole da upisuje i polaznike izvan Bjelovarsko-bilogorske županije.

Predavači su bili Miroslav Kobra, dipl. ing. polj., stručno-pedagoški voditelj sa stručno-pedagoškom naobrazbom; mr. Nikola Capan, dipl. ing. polj.; i Zvonko Horak, dr. vet. med., sve vršni stručnjaci i dugogodišnji pčelari.

Za praktičnu nastavu pčelara imenovani su mentori – pčelari s dugogodišnjom pčelarskom praksom iz PD „Maslačak“ iz Grubišnog Polja.

Prva generacija polaznika izabrala je i svojeg razrednog predsjednika, pčelara Franju Bjelića iz Grbavca, koji će ubuduće okupljati polaznike ove generacije.

Polaznici sa 10 i više godina pčelarske prakse pristupit će usmenom ispitu 15. ožujka ove godine, a polaznici koji imaju obvezu obavljanja praktične nastave, pristupit će ispitu 26. listopada ove godine, kad im završi praktična nastava.

*Miroslav Kobra,
dipl. ing. polj.*

Pčelarska škola u Petrinji

Prvom satu Pčelarske škole HPS-a u Petrinji, 27. veljače, bilo je nazočno devedesetak polaznika, među kojima je uz, pčelare

početnike i one koji to namjeravaju postati, bilo i mnogo uglednih pčelara s dugogodišnjim iskustvom i većim brojem zajednica. Školu su pokrenule PU «Petrinja» i PU «Sisak» za svoje članove i sugrađane, a odazvali su se i zainteresirani iz nekoliko susjednih mjesta.

Prvom školskom satu prethodila je mala svečanost, na kojoj su polaznicima uspješno svladavanje gradiva poželjeli petrinjski gradonačelnik dr. M. Gregurinčić, predsjednik PU «Petrinja» M. Jurić, predsjednik PU «Sisak» M. Matokanović, organizator prof. M. Bučar i voditelj škole dr. N. Kezić.

Teoretski dio u trajanju od 45 sati i vježbe u trajanju od 15 sati provode se u Srednjoj školi »Petrinja«, a praktični dio, koji traje 60 sati, provodit će se na pčelinjacima mentora, za koje su odabrani najbolji pčelari dviju udruga.

Đuro Priljeva

Prvi sat pčelarske škole u Petrinji. Velika dvorana Srednje škole gotovo da je bila premala. (Foto: Goranka Priljeva)

Zagrebački velesajam – Dan pčelara

U sklopu međunarodnog sajma Kućni ljubimci – vrt i dom, održanog od 03. do 05. ožujka ove godine na Zagrebačkom velesajmu, organiziran je i Dan pčelara. Održan je u subotu 4. ožujka, kada su uz brojna predavanja, dodijeljena i svečana priznanja međunarodnog natjecanja pčelara u kvaliteti meda, Zzzagimed 2005.

Pčelari i mnogi posjetitelji mogli su poslušati i zanimljiva predavanja. Pčelarima je jedno od zanimljivijih bilo predavanje Zlatka Tomljanovića pod nazivom „Integralni pristup uzgoju i selekciji matice“, dok je predavanje Nade Oršolić „Med - prirodni izvor zdravlja“ i predavanje „Med za 21. stoljeće – bogatstvo novih proizvoda, Borisa Bučara zainteresiralo i slučajne posjetitelje. Ništa manje vrijedno ni zanimljivo nije bilo predavanje pod nazivom „Med u prehrani“ Jasminke Papić iz Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Na skupu su dodijeljena i svečana priznanja s ocjenjivanja meda Zzzagimed 2005., koje je zbog tehničkih poteškoća premješteno

Ivan Kožić, dobitnik posebnog priznanja za najbolji bagremov med (Foto: V. Lesjak)

u ovu godinu. Na Zzzagimed 2005. prijavilo se 73 pčelara u 6 kategorija meda i to: bagrem, livada, cvjetni, kesten, lipa i kadulja te 4 pčelara izvan konkurencije s posebnim vrstama meda, ukupno sa 144 uzorka meda. Dodijeljen je veliki broj zlatnih priznanja, a najbolje ocijenjen domaći med bio je bagrem Ivana Kožića iz Konjšćine. Najbolje ocijenjeni strani med bila je lipa, Apikulture Gaberšek iz Tolmina u Sloveniji.

Mnogi posjetitelji, među kojima je ovaj put ipak bilo manje pčelara, a više profesionalnih pčelara i pčelarskih stručnjaka, mogli su obići i nekoliko pčelarskih štandova, na kojima su mogli kušati i kupiti pčelinje proizvode.

Prema velikoj posjećenosti Dana meda na Zagrebačkom velesajmu, može se zaključiti da je Zagrebu potrebna veća, samostalna izložba pčelarstva.

Vedran Lesjak

Negativne nuspojave genetički modificiranih usjeva

U predavanjima o genetički preinačenim biljkama na konferenciji APIMONDIA 2005. u Dublinu, dr. D. Babendreier iz Švicarske pokazao je izravan učinak na pčelinje ličinke koje je proučavao. Ako genetički preinačeni kukuruz razvije inhibitor, koji sprečava probavu bjelančevina (Protease-inhibitor), onda su probavne žlijezde kod pčele znatno manje nego kod normalne pčele.

Hrana pčela često sadrži komadiće soje. Genetički preinačena soja uzgaja se u mnogim zemljama, pa se tako pčele mogu neizravno kontaminirati genetički preinačenim proizvodima. Dr. R. Siede iz Njemačke analizirao je nekoliko vrsta proteinske hrane pčela, u odnosu na komponente genetički preinačene soje. U četiri, od jedanaest ispitanih proizvoda pronađeni su genetički preinačeni materijali. Na vrhu, analizirao je med pčela hranjenih takvom proteinskom hranom. I tu su pronađene komponente genetički preinačene soje u nekoliko uzoraka. Istraživanja Jenny Walker u Velikoj Britaniji pokazala su da su preinačena uljana repica, kukuruz i šećerna repa izravno uzrokovali manjak uroda poljoprivrednih proizvoda i divljih biljaka uz rubove polja. U isto vrijeme uočen je puno manji broj oprašivača i osiromašenje broja vrsta.

Česta praksa da se prošire zabranjeni proizvodi (primjerice meso svinja proizvedenih bioinženjeringom), jest da se oni slučajno nađu na tržištu. Ministarstvo za hranu i lijekove, službeno je prestalo s istragom o slučaju s hranom, u kojem je skoro 400 takvih svinja, stvorenih radi istraživanja, zabunom završilo u mesnicama SAD-a. Sveučilište u Illinoisu kaže da ih je slučajno prodalo trgovcu svinja, umjesto da ih spale kako to nalaže zakon. Ministarstvo tvrdi da ne može odgovarati za potencijalne rizike za ljudsko zdravlje, ako istraživači ne vode potpunu dokumentaciju. Greška je uslijedila nakon slične situacije koja se javila 2001., kada su svinje koje su bile proizvod genetičkog inženjeringa ukradene sa Sveučilišta na Floridi, a kasnije završile u kobasicama koje su sve bile pojedene.”

Genetički kontaminiran kukuruz

Nova britanska studija, koju je osnovala britanska vlada i industrija bioinženjeringa, pokazala je da genetički preinačeni usjevi, kojih ima sve više – čak i ako su uzgajane samo godinu dana – zagađuju obradivu zemlju barem petnaest godina. Posljednje, ali ne i najmanje važno, jest da se to sve tiče pčela i pčelara: "Znanstvenici su ispitali različita testna polja genetički preinačene uljane repice i otkrili da čak i kada farmer uzgaja takve usjeve samo jednu sezonu, biljke nastavljaju rasti još godinama, kontaminirajući buduće usjeve. Studija je otkrila da su devet godina nakon što se uzgajala genetički preinačana uljana repica, još uvijek pronađene dvije takve biljke po kvadratnom metru. Nakon petnaest godina i dalje je rasla jedna genetički preinačena biljka po kvadratnom metru. Britanska vlada koristi te podatke kako bi učvrstila svoju odluku da zadrži zabranu uzgoja genetički preinačenih biljaka.

Tražeći hranu izvan Europske zajednice: Prvi puta genetičkim inženjeringom nastala riža pojavila se u supermarketima. U Kini (u provinciji Hubei) genetički preinačena riža pronađena je u tri dućana trgovačkog lanca Carrefour, koji je drugi po veličini supermarket na svijetu. Širenje genetički preinačene papaje, na Tajlandu, primjerice nije usamljen primjer. Kontaminirano sjeme kupilo je 2600 farmera. Potrošači ovu vrstu genetički preinačenog

voća jedu i u Europi i Aziji – svugdje gdje se ona izvozila.

Na sreću, genetički preinačeni grašak i uljana repica još nisu pronađeni na poljima Njemačke. Ali, mogu se naći obradiva polja zasađena genetički preinačanim kukuruzom u istočnoj Njemačkoj, primjerice pokraj Seelowa, Neureta, Neutrebina, Heinersdorfa u Brandenburgu, kao i u Hasselbachtalu u Saskoj. Ipak, za sada je zasijano tek 400 hektara. Austrija, Mađarska, Grčka i Poljska ne dopuštaju uzgoj genetički preinačenog kukuruza zbog još uvijek nepoznatog rizika. Godinama su genetički preinačenom sojom uglavnom iz Argentine i SAD-a hranili stoku. Iako ima dovoljno druge hrane, tvrtke Theo Muller i Campina/Landliebe, ne mare za to.

Časopis za kemiju u poljoprivredi i prehrani izvješćuje da su australske poljske voluharice oboljele na plućima vjerojatno zbog toga što su se hranile genetički preinačenim graškom. Za tu je bolest vjerojatno odgovorna neznatno izmijenjena bjelančevina. Ispitivanje je prestalo; znanstvenici nisu željeli riskirati i testirati učinak nektara na pčele ili graška na ljude.

Ako želite promijeniti grašak tako da dobije neka svojstva graha, nije čudo da taj novi grah-grašak poslije više neće biti grašak, no takva su razmišljanja strana ovim znanstvenicima. Bez mnogo razmišljanja, znanstvenici poput g. Thomasa Higginsa iz "Organizacija za znanstvena i industrijska istraživanja u Commonwealthu" pokušavaju ostvariti neke zamršene ideje.

Samo zato što je bilo rečeno da će uzgoj graška donijeti zaradu od stotina milijuna dolara aus-

tralskim farmerima – jer neće biti raširene graškove bube koja uvijek čini velike štete – g. Higgins je, bez posebnog problema način izgradnje bjelančevine, koja štiti grah od nametnika, prenio na grašak. Bjelančevina graha, inhibitor alfa-amilaza, sprečava razgradnju škroba kod graškove bube, čime mu postaje nemoguće probavljati hranjive tvari iz graha. Graškova buba ugiba od gladi. No čista je besmislica pretpostaviti da bjelančevina tijekom procesa preinake neće ni u najgorem scenariju imati druge popratne pojave. Ipak, g. Higgins i njegov tim vole promijeniti konje usred utrke: inhibitor alfa-amilaze u grahu nije prošao nikakve testove radi alergičnosti. No, kad su znanstvenici nahranili miševе graškom s inhibitorom alfa-amilaze, miševi su oboljeli... U međuvremenu, učinci na miševima postali su tako veliki, da je razvoj nove vrste graška odmah zaustavljen... Genetički preinačeni način izgradnje bjelančevine razvio je kod graška potpuno neočekivana svojstva.

G. Higgins je prevario svijet, kao i mnogi znanstvenici koji su se bavili agro genetičkim inženjeringom prije i poslije njege.

Ljudi se čude zbog vakuuma, kojeg možemo naći u glavama te vrste znanstvenika. No, nije slučajno da nitko od njih nije smijenjen. Ako takva praznina misli postoji i oko njih, u čitavoj znanstvenoj zajednici, to još neko vrijeme niti neće biti moguće.

Preuzeto:

http://www.thiele-und-thiele-consult.de/Api-cultural%20Review%20Letters/review-letters_I_us.htm#6

Sa engleskog prevela Jasenka Ružić

Naša suradnja s Mađarima i Mađarski pčelarski nacionalni program

U mađarskom gradu Szekszardu, u sklopu tradicionalnog regionalnog pčelarskog skupa, održan je 18. veljače sastanak predsjednika Mađarskog i Hrvatskog pčelarskog saveza. Skup je inicirao naš predsjednik Martina Kranjeca, a domaćin mu je bio Petera Brossa. Unutar stručnog dijela skupa naš predsjednik je održao predavanje pod naslovom «Što hrvatski pčelari očekuju od EU», u kojem je predstavio naše pčelarstvo, upozorio na poteškoće i iznio svoju viziju budućnosti. U neslužbenom razgovoru tijekom i poslije objeda, predložio je potpisivanje protokola o budućoj suradnji dvaju saveza radi koordinacije i usmjeravanja buduće suradnje pojedinih pčelarskih udruga i regija s obje strane granice, koja se već provodi ili je tek u začetku. Također je zamolio mađarskog predsjednika za stručnu pomoć pri izradi našeg pčelarskog nacionalnog programa i ostalih regulativa koje treba obaviti tijekom prilagodbe našeg pčelarstva skoroj integraciji u EU.

Suradnja s mađarskim pčelari- ma traje neprekidno desetak godina i potvrđena je njihovim sudjelovanjem na nacionalnom ocjenjivanju meda u Osijeku i prigodnim stručnim skupovima. Bajski pčelari su ovaj način promidžbe i poboljšanja kvalitete meda uspješno prenijeli u svoj grad tako što na Bačkom festivalu meda organiziraju ocjenjivanje meda koje se, s obzirom na tradiciju i masovnost, smatra nacionalnim.

Županijski pčelarski savez Osječko-Baranjske županije pokušava ostvariti zajednički projekt s Pčelarskom udrugom iz Bolya u sklopu programa «Crost», koji je svojevrsan produžetak programa «Inter-reg» preko kojega su donedavno surađivale Slovenija, Mađarska i Hrvatska. Pčelarska udruga «Lipa» iz Koprivnice i udruga pčelara iz mađarskoga grada Nikle predložile su da se odredi zaštitna marka za bagremov med pod nazivom «Panonski bagrem».

Pčelarska udruga «Baranja» je nakon Domovinskog rata uspostavila vrlo prisne odnose s pčelarskim udrugama iz Bolya i Baje. Za nas je ova suradnja to značajnija jer pratimo mađarske pripreme za ulazak u EU. Više su nas puta njihovi pčelari i pčelarski stručnjaci o tome potanko izvijestili na pčelarskim skupovima u Belom Manastiru, Osijeku i Gudovcu.

Na nedavno održanim 3. pčelarskim danima u Vinkovcima gospodin Gabor Vadaš, pčelar i urednik pčelarskog časopisa iz Baje, održao je prezentaciju o temi: «Iskustvo Mađarske u pripremi za ulazak u EU s posebnim osvrtom na prvu godinu primjene Mađarskog pčelarskog nacionalnog programa».

Vadaš je istaknuo da su sve stručne i interesne skupine mađarskog pčelarstva sudjelovale u pripremi i izradi Nacionalnog programa na koji je potom primjedbe stavio i posebni Državni odbor za poljoprivredu. Uzor im je bio finski program, dosta su im pomogli Francuzi, a u novije vrijeme i Španjolski pčelarski savez. Svejedno, kažu da ga je oblikovao i doradio aktualni predsjednik OMME (Mađarskog pčelarskog saveza) Pe-

ter Bross, koji uz tu volonter- sku funkciju, i urednik njihovog najčitanijeg pčelarskog časopisa te pčelari sa 150 košnica. Sloganom «Postoji izlaz, ali samo zajedno!» i svojom, za jedne genijalnom, a za druge suludom idejom da sve pčelare proizvođače bagremovog meda udruži u jednom dioničkom društvu, Bross već godinu dana uzne- miruje mađarsku pčelarsku jav- nost, koju je ozbiljno ugrozio prošlogodišnji pad cijene meda na europskom tržištu.

Obveza izrade nacionalnog pro- grama, čija je prvenstvena zadaća poboljšati uvjete i proizvodnje meda i njegove upotrebe, jedan je od osnovnih preduvjeta da zemlje članice EU ostvare prava na poticaje iz fondova.

Drugi preduvjet za ostvarivanje prava na poticaje iz zajedničkih sredstava EU jest osigurati sred- stava iz domaćih izvora u visi- ni od 50% od ukupne vrijed- nosti nacionalnog programa. Nje- ga je mađarska država ispunila odgovarajućom odlukom Mi- nistarstva za poljoprivredu i ruralni razvitak.

U uvodnom dijelu Nacionalnog programa iznesene su važnije značajke mađarskog pčelarstva, podaci o strukturi pčelara i pče- larske grane, o uvjetima pče- larenja, o vrstama i kvaliteti me- da, o postignutoj tehnološkoj razini proizvodnje meda, te o njegovu otkupu, trgovini i izvozu.

Mađarski pčelarski Nacionalni program je zakonski akt – ure- dba u kojoj su navedeni ciljevi programa, a potom, u njegovom najvažnijem dijelu taksativno je nabrojano 14 mjera usmjerenih na poboljšanje proizvodnje me- da i njegove prodaje. Ove mjere su svrstane u pet skupina i određene opsegom, izvršiteljima i iznosom u tisućama €:

- Tehnička pomoć pčelarskim udrugama i njihovim članovima radi poboljšanja uvjeta proizvodnje meda (1.220.000 €)
- Zaštita od varoe i s tim u vezi poboljšana tehnologija rada (1.900.000 €)
- Racionalizacija i osuvremenjivanje selećeg pčelarenja (510.000 €)
- Analiza fizikalno-kemijskih svojstava meda (22.000 €)
- Održavanje broja pčelinjih zajednica na postojećoj razini – poticaj za matice (150.000 €)

Konkretno, mađarski pčelari će i ove godine imati pravo na po 5 € poticaja po kupljenoj matici, 3 € po košnici za lijekove, 3 € za šećer te do 2.000 € za kupovinu suvremenih prijevoznih sredstava, strojeva i ostale opreme za seljenje pčela. Da bi se ti poticaji ostvarili, pčelar mora biti član Saveza te urednim računom opravdati svaki trošak koji će mu naknadno, nakon podnesenog zahtjeva, biti isplaćen.

Ostala sredstva za poticaje u sklopu Nacionalnog programa, koji je prošle godine iznosio 3.802.000 €, podijeljena su preko desetak natječaja za posebne namjene, koje je svojedobno raspisao odgovarajući Odbor Mađarskog pčelarskog saveza. Do tih sredstava pčelar-pojedinac mogao je doći samo ako ostvari odgovarajuću posrednu korist, većinom preko svoje udruge. Među najvažnijim mjerama valja spomenuti osnutak i financiranje savjetodavne službe, plaćanje troškova teoretske i praktične izobrazbe pčelara, pčelarskih instruktora i nastavnika za zdravstvenu zaštitu pčelinjih zajednica, plaćanje dijela troškova održavanja državnih i regionalnih skupova, svih unaprijed planiranih pčelarskih predavanja te financiranje troškova

tzv. edukacijskih i prezentacijskih pčelinjaka.

Većini mađarskih pčelara ostvarivanje tog novog načina poticanja preko natječaja zadalo je mnoge teškoća i puno administrativnih poslova (planiranje, vođenje evidencije), na što nisu navikli pa je u minulom financijskom razdoblju 2004/2005. iskorišteno jedva 30% mogućnosti iz Nacionalnog programa. Mnogi žale za prošlim vremenom te za izgubljenim poticajima po košnici i jedinici proizvoda i teško se prilagođavaju novim uvjetima.

Rezultati Nacionalnog programa za sada nisu vidljivi, u Mađarskom savezu se nadaju da će postati očiti za godinu ili dvije. Promatrajući opisana zbivanja sa strane, dobivamo prigodu učiti na pogreškama, koje naši susjedi, kao najveći proizvođači bagremovog meda, čine na trnovitom putu do uglednog izvoznika meda, koji uspijevaju prodati, nažalost, većinom samo u eurobačvama.

Stipan Kovačić

Sastanak HPS-a i UPH-e

U Zagrebu, u prostorijama Hrvatskog pčelarskog saveza, 22. veljače 2006. godine, na poziv predsjednika, gosp. Martina Kranjeca, održan je sastanak predstavnika HPS-a i predstavnika Udruženja pčelara Hrvatske. Na sastanku su sudjelovali Martin Kranjec i Vladimir Maturanec, kao članovi Saveza te gospoda Nenad Strižak, Damir Rogulja i Marko Jozanović, predstavnici UPH-e. Dogovorena je buduća suradnja i doneseno je nekoliko zaključaka:

1. Udruženje pčelara Hrvatske podupire vodstvo Hrvatskog pčelarskog saveza, izabrano na skupštini HPS-a, 21. siječnja 2006. godine.
2. UPH se slaže da je HPS krovna organizacija pčelara, sve dok štiti interese neposrednih pčelara.
3. Donošenjem novog Statuta HPS-a, predložit će se skupštini UPH-e da se transformira u lokalno udruženje pčelara.

Vedran Lesjak

Kad će početi s radom Hrvatski pčelarski savez

Zbog čestih pitanja pčelara i napada na HPS, kada će se sazvati Upravni odbor i kada će Savez početi djelovati u pravom smislu, a ne osporavajući nikome legitimno pravo na žalbu, iznosimo razloge takve situacije.

Nakon Skupštine HPS-a, održane 21. siječnja ove godine, u Gradski ured za opću upravu u Zagrebu došle su tri pritužbe na neregularnost rada dotične spomenute Skupštine Saveza. Žalbe su uputile PU „Propolis“, PU „Degenija“ i PU „Zagi“. Gradski ured je 22. veljače odbio žalbe s obrazloženjem da nisu utemeljene. Ne prihvaćajući odluku Gradskog ureda za opću upravu, spomenute udruge prosljedile su žalbe na dalji postupak Središnjem državnom uredu za upravu. Do dobivanja rješenja o ispravnosti Skupštine, novo vodstvo HPS-a radit će prema svojim mogućnostima.

Vedran Lesjak

Pčelari iz Popovače održali su godišnju skupštinu

Pčelarska udruga "Lipa", Popovača održala je 19. veljače ove godine redovitu godišnju skupštinu, koja je bila i izborna.

Dosadašnjeg predsjednika Vladimira Kosteckog zamijenio je Berislav Majetić, tajnika Simu Šljuburu zamijenila je Danijela Peček te je blagajnu umjesto Željke Duhaček preuzela Lidija Perko. Izabrani su također novi Upravni i Nadzorni odbor.

Na skupštini je podržana odluka o pristupanju Udruge u Savez udruga Sisačko-moslavačke županije, za koji su izabrani izaslanici.

Članovi Udruge podupiru izbor tajnika i novog vodstva Hrvatskog pčelarskog saveza. Očekujemo da će se početi rješavati nagomilani problemi, prvenstveno oni koji opterećuju tržište meda, zatim problemi poticaja i liječenja pčela.

Lidija Perko

Skupština pčelarske udruge „Metvica“ iz Novske

Dana 26. veljače ove godine Pčelarska udruga „Metvica“ iz

Novske održala je svoju redovitu godišnju skupštinu. Osim članova, skupštini su nazočila i izaslanstva iz susjednih pčelarskih udruga, iz Daruvara, Lipika i Nove Gradiške, te naš dugogodišnji suradnik iz Bosne i Hercegovine, mr. Goran Mirjanić iz Gradiške, predavač na Poljoprivrednom fakultetu u Banjaluci, kojega hrvatski pčelari poznaju s raznih predavanja i skupova diljem Lijepe Naše.

Naša pčelarska udruga ove je godine prva dobila državni poticaj, a on je, kada se odbiju troškovi prijave, nešto ispod 60 kuna po košnici. Pregovara se i o dobivanju lokalnog poticaja, koji smo zatražili po općinama u kojima djeluje naša udruga. Pčelarska udruga „Metvica“ ima 84 člana, te posjedujemo 5463 košnica, koje su u sustavu poticaja. Kako stvari sada stoje općina Novska isplatit će svojim pčelarima 5-10 kuna po košnici. Općine Lipovljani i Jasenovac svojim će pčelarima također isplatiti poticaj od 10 kn po košnici.

Na skupštini su se mogle čuti pritužbe udruga zbog nedostatka novca. Današnji pčelari, da bi se mogli oduprijeti sve većim problemima koje donosi bavljenje ovim plemenitim zanaatom, moraju sve više znati, što znači da osim završene pčelarske škole, moraju pohađati razne skupove, predavanja, brinuti se o zdravstvenom stanju svojih zajednica, a to se od članarina ne može više financirati, stoga je prijeko potrebno žurno pronaći rješenje.

Na skupštini su izabrani predstavnici Udruge za Županijski savez u Sisačko-moslavačkoj županiji, a to su, osim predsjednika Zdenka Jakubeka, još Dubravko Draganić, Mirko Knjižek i Gjurić Željko.

Mirko Knjižek

Skupština PD „Lipa“ iz Zagreba

Skupština je održana 22. veljače ove godine u Zagrebu. Predsjednik Društva, Josip Križ, u uvodnom govoru napominje da je „Lipa“ osnovana 1993. godine, a namjera joj je bila okupiti pčelare i promicati pčelarstvo u ruralnom djelu Zagreba, te podučavati djecu, mlade i građane, prvenstveno ističući oprašivanje biljaka i važnost pčela u ekosustavu, što ih još više motivira za rad. Skupštini su bili nazočni i predstavnici Gradske uprave, odnosno pročelnik Gradskog ureda za poljoprivredu i šumarstvo Darko Vuletić i savjetnica za veterinu i stočarstvo Đurđica Sumrak. Pročelnik, Darko Vuletić obećao je nazočnima veliku pomoć u rješavanju problema pčelara Grada Zagreba, a i na drugim područjima. Iz Hrvatskog pčelarskog saveza, Skupštini su prisustvovali Martin Kranjec, predsjednik; Vladimir Maturanec, tajnik; i Vedran Lesjak, urednik Hrvatske pčele.

Vedran Lesjak

Udruga pčelara „Vrbovec“

Udruga pčelara „Vrbovec“ održala je 25. veljače. ove godine svoju redovitu godišnju Izbornu skupštinu.

Izvješće o radu Udruge u prošloj godini podnio je njezin predsjednik Zvonko Babić, blagajnički izvještaj dao je Branko Hegel, a izvještaj Nadzornog odbora Stjepan Havetić. Istaknut je aktivan rad Udruge u protekloj godini, tijekom koje su održana i dva predavanja, dr. sc. Maje Dražić iz Hrvatskog stočarskog centra i Zlatka Tomljanovića, dr. vet. med. i profesionalnog pčelara. Članovi su sudjelovali na svim dosadašnjim ocjenjivanjima meda i izložbama Zagrebačke županije, a mnogi od njih osvojili su i zlatne medalje.

Udruga je za zadrugu Pčelica pri 1. Osnovnoj školi Vrbovec nabavila 5 rojeva pčela, a najzaslužnijim članovima Udruge, predsjedniku, tajniku i blagajniku predala je i simboličan dar.

Skupština je izabrala nove članove i tijela za sljedeći mandat od četiri godine. Novi članovi Upravnog su: Zvonko Babić, Marijan Filko, Branko Hegel, Marijan Hajak i Josip Pršo, a novi članovi Nadzornog odbora su: Stjepan Havetić, Darko Sobota i Šabjan Zvonko. Na dužnosti predsjednika ostao je za sljedeći mandat Zvonko Babić, za tajnika je izabran Zvonimir Horvat, a

za novog blagajnika Marijan Filko.

Zvonimir Horvat

Održana redovita skupština Pčelarske udruge «Kadulja» Metković

Da se podsjetimo, kako bi se poboljšalo pčelarstvo na području općina Metković, Ploče i Vrgorac, 30. siječnja 1969. godine osnovano je Pčelarsko društvo «Kadulja» sa sjedištem u Metkoviću. Na osnivačkoj skupštini određena su pravila Društva, te je izabran Upravni odbor. Prvi predsjednik Društva je bio Ante Jerković, tajnik Jozo Bukmir, a ovlaštena osoba Upravnog odbora, pok. Ilija Kevo. Društvo je tada imalo 36 članova pretplaćenih na glasilo Pčelu za 1969. godinu, od kojih su 8 članova bili ranije pretplatnici, a najstariji pretplatnici koji i danas primaju časopis bili su Ivan Dominiković i Ivan Barbarić (od 1952.).

U Metkoviću je Pčelarska udruga «Kadulja» održala godišnju skupštinu u nedjelju 5. ožujka ove godine, a bili su joj nazočni, osim članova udruge, i gosti iz Metkovića, Čapljine i Ljubuškog.

Izvješće o prošlogodišnjem radu Udruge podnio je predsjed-

nik Mario Bajo. Pčelari su se u raspravama, koje su slijedile nakon izvješća istaknuli nekoliko problema.

Problem patvorenog meda koji pakiran u 900-gramsku ambalažu bez deklaracije i bilo kakve naljepnice, u dvije boje, tamna i svijetla (s komadom saća) iz Bosne i Hercegovine stiže na metkovičku veletržnicu, odakle nastavlja put prema otocima i duž obale.

Pčelare je naročito zasmetao tekst objavljen u Pčeli (12/2005) pod naslovom »Dopis Ministarstvu o mjerama zaštite od zaraznih i nametničkih bolesti« bivšeg predsjednika HPS-a, u kojem predlaže da se pregled na nozemozu briše iz Naredbe. Ne treba napominjati da mnogi pčelari nisu ostvarili poticaj za prošlu godinu zato što nisu slali pčele na pretragu koju sada treba ukinuti na prijedlog onih koji su povezali poticaj sa pregledom na nozemozu.

Pčelarima nije jasna tolika briga veterinarara za njihove pčele pa im ne dopuštaju da sami skupe uzorke na pretragu ili pretpostavljaju da je posrijedi samo «harač» koji uzimaju iako se velika većina veterinarara boji pčela.

Ali, pčelari ipak u svakoj prigodi uspijevaju riješiti svoje probleme, tako su i ovaj put odlučili da zajedničkim ručkom barem na trenutak zaborave sve nedaće koje ih prate.

Milan Jaćimović

Tonko Sviličić

Nakon kratke i teške bolesti 8. veljače ove godine u 56. godini života umro je dragi kolega i prijatelj, gospodin prof. Tonko Sviličić. Rodio se 21. listopada 1950. godine na otoku Visu. Životni put odveo ga je s plavetnila Jadrana u zelenilo Gorskog kotara gdje je osnovao obitelj te radni vijek proveo u Željezničkoj tehničkoj školi u Moravicama. Teška bolest zatekla ga je na funkciji ravnatelja škole, a početkom školske godine vezala za bolnicu, kuću i krevet.

Bio je predsjednik Pčelarske udruge "Smreka", Vrbovsko, te aktivan u stvaranju boljih i pravednijih odnosa u našem pčelarstvu. Nedavno održanu Skupštinu Hrvatskog pčelarskog, na kojoj su određene promjene u pčelarstvu komentirao je riječima: "Dobro je, nije bilo uzalud". Zašto je to potrebno istaknuti? Zato što i to govori o Tonku kao čovjeku. Boriti se za ideju, trošiti vlastita sredstva i vrijeme, a ne očekivati protuvrijednost, primjerice za uplaćenu članarinu! U društvenom djelovanju bio je dosljedan, pravedan i životan.

Kao prosvjetni djelatnik i, kako je sam napisao, kao pčelar hobist s pedesetak košnica, bio je pokretač koji je utemeljio Pčelarsku školu u sklopu Željezničke tehničke škole u Moravicama. Time je pridonio društvu kao pčelar, posebice kao ravnatelj škole, koji se brine o programima škole te kao stanovnik Gorskog kotara, koji sprečava da opuste naselja, a mladi odu iz tog prekrasnog hrvatskog kraja. Teško je opisati o kakvoj se ljepotici radi. To je ljepotica s dušom: primarni željezničarski program, program elektrostrojarstva, program strojarstva i ekonomije. Za sve su programi podržane osigurani laboratoriji, radionice i informatička učionica, koja je u trenutku realizacije bila među vodećim u zemlji. U sklopu škole nalazi se i dom za smještaj učenika iz udaljenih ili prometno slabo povezanih krajeva Gorskog kotara. Škola u koju je ugradio svoj život! I u tom se rajju našlo mjesta za razvoj pčelarstva.

Njegov je odlazak velik gubitak, osobito za pčelare Gorskog kotara i Kvarnera te za sve hrvatske pčelare koji su ga poznavali. Neka mu je vječna slava i hvala!

Udruga pčelara "Smreka", Vrbovsko; Apiliburnija; UPH

od 1955.
**OTKUPLJUJEMO
KONTINENTALNE VRSTE
MEDA, CVJETNI PRAH I
PROPOLIS,
A PLAĆAMO ODMAH**

**ZAINTERESIRANI SMO ZA
DUGOROČNU SURADNJU!**

Tina Ujevića 7, Velika Gorica
tel. 01/6216-444
mob. 098/351-090

**OTKUPLJUJEMO
SVE VRSTE MEDA**
Zagreb, Rudeška 14
Tel.: 01/3886-994
GSM: 091/3886-994
www.vm2.hr

**MATICE
DOMAĆE SIVE PČELE**
(Apis mellifera carnica)

od 01.svibnja do kraja rujna

Obratite se na vrijeme
i s povjerenjem,
*kvalitetna mlada matica ne košta
- ona plaća.*

Stjepan Kebet
Sigetec, I.B. 38 B
48321 Peteranec
GSM: 098-706 545
Tel: 048-865 333
stjepan.kebet@kc.htnet.hr

za narudžbe od 15 matice i više,
poštarina besplatna

OGLASI

Prodajem 10 novih košnica, nastavljaca sa pčelama i mladim maticama, društva jaka, 12 okvira u plodištu i 12 u medištu, dimenzije 41 x 26 cm, saće izgrađeno i košnice uređene za dulju selidbu. Slatina.
Tel. 033/552-658

Prodajem 35 jakih zajednica na 10 LR okvira sa nastavkom, cijena 400 kn/komad.
Tel. 035/342-304

Prodajem 30 LR košnica napučenih pčelama, a u travnju i svibnju zajednice na LR okvirima.
Tel. 01/2983-841
GSM. 091/5047-676

Prodajem pčele na AŽ okvirima iz 5 i 7 okvirnih nukleusa, Šuštić.
Tel. 01/3362-491
Tel. 044/638-016
GSM. 098/9528-384

Prodajem TAM 5500 sa 60 AŽ košnica napučenih pčelama i kontejner za smještaj 40 LR košnica.
GSM. 091/7845-282

Prodajem u travnju i svibnju prirodne rojeve s grane.
Tel. 035/363-895
GSM. 091/7945-341

Prodajem pčele na 5, 7, 10 ili 20 okvira, te u travnju i svibnju prirodne i paketne rojeve. Predbilježbe primam na adresu:
Marko Kalajdžić,
Žeževica 44,
21250 Šestanovac.
GSM. 091/2701-234

Prodajem 33 kompletene LR košnice, očišćene i spaljene a okviri užičeni.
Tel. 044/570-384
GSM. 098/9290-413

Prodajem 20 AŽ nuleusa, 7-okvirnih.
Tel. 049/371-598

Prodajem pčele na AŽ okvirima, 7 i 8 okvirni nukleusi, 30 komada.
Tel. 043/884-056

Prodajem pčelinje zajednice u LR košnicama.
GSM. 091/5303-920

Prodajem vikend kuću, 65 m² sa 5500 m² livade, ispod Risnjaka 1000 m/nm, 30 min. od Rijeke, kraj Mrzlih Vodica, pogodno za pčelarenje.
Tel. 051/551-470

Prodajem 72 pčelinje zajednice u AŽ košnicama na 10 okvira, 8 AŽ zajednica sa 12 okvira, 3 zajednice u LR košnicama, 500 užičenih novih AŽ-standard okvira, 38 praznih nukleusa i 30 kg AŽ satne osnove.
Tel. 042/331-521
042/312-018

Prodajem 15 nukleusa na AŽ okvirima i u svibnju 100 rojeva sa grane a može i zamjena za prazne AŽ i LR košnice.
GSM. 098/696-644

Prodajem 30 društava na 10 LR okvira s nastavkom, podnicom, i krovom.
Cijena 800 kn.
GSM. 098/9533-664

Prodajem LR košnice napučene pčelama, sa maticama iz 2005.
GSM. 091/ 8913-552

Prodajem 20 pčelinjih zajednica iz 7-okvirnih nukleusa i prirodne rojeve.
Tel. 044/883-601
GSM. 098/628-198

Prodajem rojeve i punim košnice pčelama po dogovoru, potpuno napučenje plodišta za ciljane paše ili rojenje.
GSM. 091/6603-776

Prodajem zbog bolesti kamion „TAM“ sa pčelama u standard AŽ košnicama, kamion je uređen i atestiran za prijevoz pčela.
Tel. 01/6255-565
01/3840-626 zvati do 22 sata
GSM. 098/9038-892

Prodajem LR košnice, 45 komada sa 4 nastavka, kompletne, korištene jednu sezonu.
Tel. 044/679-509
GSM. 091/2540-904

Prodajem pčelinju prikolicu sa 54 prazne AŽ košnice. Može i košnice bez prokolice, 100 kn/komad.
Tel. 044/654-485

Prodajem pčele na farar okvirima, a u svibnju i prirodne rojeve.
GSM. 091/5864-446

Prodajem 40 komada košnica GROM 12 u izradi, gotovih do 1.4.2006.
Tel. 047/641-515

Prodajem selekcionirane matice, izuzetne kvalitete, primamo predbilježbe, isporuka po dogovoru. Oplodna stanica registrirana pri HSC, Zagreb, Marko Križ.
Tel. 01/2983-333
GSM 091/2983-333
098/9858-454

Prodajem pčele u paketnim rojevima, na LR i AŽ okvirima, skupljače peluda i snelgrove daske za dvomatično pčelarenje na LR košnicama.
GSM. 091/5668-814

Članovi Hrvatskog pčelarskog saveza plaćaju članarinu preko pčelarskih udruga. Pretplata za nečlanove iznosi 320,00 kn, a za inozemstvo 60 EURA. Cijena pojedinog broja za tuzemstvo iznosi 30 kuna. Časopis izlazi jedanput mjesečno. Pretplatu prima Hrvatski pčelarski savez, broj žiro računa **2484008-1100687902**. Časopis se tijekom godine ne može otkazati. Rukopisi se ne vraćaju. Naklada 3.000 primjeraka. Tisak "GANDALF"

BIODĚKORI
boje za košnice

žuta, plava, rezeda zelena
narančasta, smeđa,
mahagonij, crvena

Zagreb, 091/6116-909
Pogon Varaždin: 042/230-540

Prodajem kamion TAM 130 sa 72 AŽ-standard košnice, 54 komada sa 11 okvira, 18 sa 10 okvira, polovne te kamionsku prikolicu za smještaj 60 AŽ košnica sa 10 okvira.

Tel. 01/6221-661
GSM. 098/9478-365

Prodajem pčele na okvirima iz AŽ, 7-okvirnih nukleusa.

GSM. 091/3499-412

Prodajem pčele na LR okvirima, paketne rojeve i pčele u LR košnicama.

Tel. 044/608-074
GSM. 098/862-960

Prodajem pčele na LR okvirima.

Tel. 032/841-230
GSM. 098/798-163

Prodajem kamion TAM i novi kontejner za 56 LR košnica.

Tel. 035/376-157
GSM 095/9055-826

Prodajemo inox kante za med, sa rukohvatima i učvršćivačima poklopaca, 450kn/kom.

Ekološka pčelarska zadruga Vidmar.

Tel. 051/219-015
GSM. 091/5625-200

Prodajem 16 LR i 7 AŽ nukleusa, te LR i AŽ satne osnove, ovogodišnja izrada.

Tel. 047/641-485

LR, AŽ i AŽ-grom okvire, rastavljene i sastavljene, dostavljam u sva mjesta Lijepe Naše.

Tel. 048/856-610 zvati navečer

Prodajem pčele na LR okvirima.

Tel. 031/727-310

GSM. 098/9741-468

Prodajem traktorsku prikolicu sa 46 pčelinjih zajednica.

Tel. 043/427-025

GSM. 098/511-683

Prodajem pčele na LR i AŽ-grom okvirima.

Tel. 035/250-984 zvati poslije 18 sati.

Prodajem 50 LR košnica napučenih pčelama.

Tel. 053/573-976

GSM. 098/1768-874

Prodajem pčele na LR okvirima i nove LR košnice.

Tel. 01/2313-305

Prodajem LR košnice napučene pčelama i pčele na LR okvirima.

GSM. 091/7303-335

Prodajem pčele na LR okvirima od 1. svibnja.

Tel. 051/551-008

Prodajem pčele na LR okvirima od 1. svibnja 2006.

Tel. 051/814-150

Prodajem pčelarsku vagu nosivosti 100 kg za LR i AŽ košnice. Cijena 1.200 kuna.

Tel. 048/681-117

Prodajem pčele na LR i AŽ okvirima, rojeve i matice.

GSM. 098/9556-232

Prodajem 45 LR košnica, 4 nastavka, antivarozna podnica, gotovo nove.

GSM. 091/2540-904

APIS
PETRINJA

**PROIZVODNJA OPREME
ZA PČELARSTVO**

Proizvodimo:
košnice LR, AŽ i Farar;
nukleuse; matične rešetke;
razmake; spojke za
nastavljake

Pogon Čazma
Gornji Draganec 117
Tel./fax 043/776-062

Prodajem LR-nukleuse, matice oplođene na oplodnoj stanici Unije, te LR satne osnove i med od kadulje.

GSM. 091/5543-460

Prodajem 2 tone kvalitetnog sortnog meda i 50 kg AŽ satne osnove.

GSM. 098/745-150

Proizvodim i prodajem med i pelud, primam i narudžbe.

Tel. 033/674-550

Prodajem pčele na LR okvirima početkom svibnja. VT.

GSM. 091/1828-683

Prodajem pčele na AŽ okvirima iz 7-okvirnih nukleusa.

Tel. 01/2897-121

GSM. 098/1615-788

Prodajem pčele na LR okvirima.

Tel. 042/828-012

Prodajem pčele na 10 LR okvira od 15. travnja.

GSM. 098/9273-064

Prodajem AŽ grom okvire.

Tel. 01/2763-409

Maloprodaja:
Zagreb, Trnjanska 33, tel.: 01/ 61 50 730
Split, Mosečka 52, tel.: 021/ 502 635
Rijeka, Veslarska 8, tel.: 051/ 213 635
Čepin, Kralja Zvonimira 73, tel.: 031/ 382 560

PIP d.o.o.
Bijenik 158, Zagreb
tel.: 01/ 37 38 492
e-mail: pip@pip.hr
www.pip.hr

PIP-BH d.o.o.
Velika Kladuša, BiH
tel.: +387 37 773 345
Predstavništvo Sarajevo
tel.: +387 33 463 528

Pčelarski potrepštine možete kupiti i u slijedećim prodavaonicama:

KTC d.o.o.
Križevci, Markovićeve bb, tel.: 048/ 712 412
Virovitica, Vukovarska 3, tel.: 033/ 725 222
Pitomača, Gajeva 28, tel.: 033/ 782 353
Vrbovec, Zagrebačka 48, tel.: 01/ 2792876

Bure commerce d.o.o. Fra Lina Pedišića 4, Biograd n/m, tel.: 023/ 384 435
Barby d.o.o. Sv. Lovre 69, Slavonski Brod, tel.: 035/ 452 577
Sedef d.o.o. Trg sv. Josipa 1, Slatina, tel.: 033/ 551 245

**KVALITETA KOJU JE PRIHVATILA I EU!
NAJBOLJA ISKORISTIVOST!**

MEDOPIP PELUDAL
PROTEINSKI DODATAK HRANI ZA PČELE
DODATAK ZA POGAČU, SIRUP I KAO
SUHI NADOMJESTAK PELUDA

PIP d.o.o. - 1. tvrtka u
pčelarstvu s
implementiranim
HACCP sustavom.

Cijene su iskazane bez PDV. Podaci iz ovog oglasa podložni su izmjenama bez prethodne najave. Ne odgovaramo za tipografske greške.

ZAMJENA 3,44 KN
VOSKA ZA SATNU OSNOVU

OTKUP VOSKA	UZ ZAMJENU ZA PČELARSKÉ POTREPŠTINE	30,00	KN/KG
OTKUP VOSKA	UZ GOTOVINSKU ISPLATU	26,00	KN/KG
SATNA OSNOVA		48,50	KN/KG

ROBU ŠALJEMO I POUZEĆEM!

SVE ZA PČELARSTVO * SVE OD PČELA